

Školní vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální ŠVP ZŠS

Díl I – Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením ŠVP ZŠS „Škola pro život“ č.j. ZŠS 45/2023
Díl II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami ŠVP ZŠS „Škola pro život“ č.j. ZŠS 46/2023

OBSAH:

1. Identifikační údaje	4
2. Charakteristika školy	5
3. Charakteristika vzdělávacího programu – základní škola speciální	6
Díl I – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM	11
Pojetí a cíle vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením v základní škole speciální	11
Klíčové kompetence	13
Průřezová témata	15
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	15
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	17
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA.....	18
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA.....	20
4. Učební plán.....	22
Vzdělávací oblasti.....	22
Školní učební plán	24
5. Učební osnovy	26
5.1 JAZYKOVÁ KOMUNIKACE.....	26
5.1.1 ČTENÍ.....	27
5.1.2 PSANÍ.....	28
5.1.3 ŘEČOVÁ VÝCHOVA.....	29
5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	31
5.2.1 MATEMATIKA	32
5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE.....	35
5.3.1 INFORMATIKA	36
5.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT	37
5.4.1 PRVOUKA	38
5.5 ČLOVĚK A SPOLEČNOST	41
5.5.1 VLASTIVĚDA	42
5.6 ČLOVĚK A PŘÍRODA.....	43
5.6.1 PŘÍRODOVĚDA.....	45
5.7 UMĚNÍ A KULTURA	47

5.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA	49
5.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA	51
5.8. ČLOVĚK A ZDRAVÍ	53
5.8.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA	54
5.8.2 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ	57
5.8.3 ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA	58
5.9. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	60
PRACOVNÍ VÝCHOVA	62
6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy	66
Díl II – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI	69
Pojetí a cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v základní škole speciální	69
Klíčové kompetence	71
7. Učební plán	73
Školní učební plán	74
8. Učební osnovy	75
8.1. ČLOVĚK A KOMUNIKACE	75
8.1.1 ROZUMOVÁ VÝCHOVA	76
8.1.2 ŘEČOVÁ VÝCHOVA	79
8.2. ČLOVĚK A JEHO SVĚT	80
8.2.1 SMYSLOVÁ VÝCHOVA	83
8.3. UMĚNÍ A KULTURA	84
8.3.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA	86
8.3.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA	87
8.4. ČLOVĚK A ZDRAVÍ	88
8.4.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA	89
8.5. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	91
8.5.1 PRACOVNÍ VÝCHOVA	92

1. Identifikační údaje

název: ŠVP ZŠS „Škola pro život“
Díl I – Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením ŠVP ZŠS „Škola pro život“ č.j. ZŠŠ 45/2023
Díl II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami ŠVP ZŠS „Škola pro život“ č.j. ZŠŠ 46/2023

předkladatel: Základní škola Bojkovice, Štefánikova 957
Štefánikova 957, Bojkovice 687 71

IČO školy: 603 716 76

IZO školy: 0603 716 76

REDIZO : 6000 25 748

Telefonní čísla: 572 641 223

E-mailová adresa: zsstefanikova@zsstefanikova.cz

ID Datové schránky : d27xcsb

Web: www.zsstefanikova.cz

jméno ředitele: Mgr. Dagmar Špalková

jméno koordinátora tvorby ŠVP: Mgr. Dagmar Maňasová a kolektiv

zřizovatel: Krajský úřad Zlínského kraje
tř. T. Bati 27 , Zlín

platnost dokumentu od: 1. 9. 2023

2. Charakteristika školy

Škola zajišťuje vzdělávací služby všem mentálně a kombinovaně postiženým dětem v povinném školním vzdělávání:

- v rámci samostatné třídy či skupinové integrace ve třídách základní školy, popř. podle individuálního vzdělávacího plánu či osobního edukačního plánu pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení
- v rámci jiného způsobu plnění povinné školní docházky, který je stanoven zákonem (individuální vzdělávání)

Pro děti s lehkým mentálním postižením jsou v současné době určeny třídy, ve kterých jsou žáci dvou a více postupných ročníků, kapacita školy je stanovena na 44 žáky. Pro žáky **ZŠ speciální je kapacita 12 žáků.**

Škola je situována v klidné zóně Bojkovic a sousedí s prostorami autocampingu, který má však hlavní činnost soustředěnu na období hlavních prázdnin, takže tato podnikatelská činnost není pro školu zátěží. K budově přináleží i malý pozemek, který je využíván jako školní cvičný pozemek pro pracovní vyučování. Před budovou je větší asfaltovým kobercem pokrytá plocha, kterou škola využívá ke sportovním a jiným aktivitám žáků.

Budova školy v současné době vyhovuje potřebám hlavní vzdělávací činnosti. Na škole je 5 učeben a dále prostorná učebna pro výtvarné činnosti, ke které patří také prostor s keramickou pecí a grafickým lisem. V přízemí se nachází prostorná tělocvična, která je v období nepříznivých klimatických podmínek hojně využívána. Kromě toho jsou v budově ještě cvičná kuchyně, dílna. Hygienické prostory – WC se nachází v přízemí a v 1. nadzemním podlaží. V prostoru za tělocvičnou je malá koupelna se sprchami. Budova školy má jen částečně bezbariérový přístup.

Ve třídách je rozmístěn moderní nábytek a také didaktická technika, která je postupně obměňována podle finančních možností školy.

Smyslem výuky na naší škole je věnovat se v rámci základního vzdělávání těm žákům, kteří jsou na školu zařazeni podle příslušné legislativy a doporučení ŠPC. Škola má dlouhodobou historii v místě působení. Založena byla v roce 1964.

Žáci mají možnost podílet se na velkém množství mimoškolních aktivit. Mohou se účastnit různých soutěží místního, krajského, celorepublikového i mezinárodního významu. Dlouhodobě jsou tyto akce účelově komponovány ve výchovně vzdělávacím působení naší školy s finálním zaměřením na růst osobnosti žáka.

Hlavním cílem školy je velmi dobrá spolupráce a komunikace s rodiči a v současnosti jsou vyhledávány nové možnosti prohloubení spolupráce s rodinou. Většina žáků žije přímo v Bojkovicích, další žáci dojíždějí z okolních obcí.

Za velmi důležitou považujeme také spolupráci s místními školami a zařízeními. Velmi úzká je spolupráce s Církevní střední školou pedagogickou a sociální v Bojkovicích, s Mateřskou školou Bojkovice a Domem dětí a mládeže Bojkovice, Dětským domovem Bojkovice a se základními školami. Velmi dobře spolupracujeme s Městským úřadem v Bojkovicích, s Policií, Hasiči Bojkovice, s Krajským úřadem ve Zlíně. Dále s SPC Lazy a Středová ve Zlíně, s odbornými lékaři a dalšími specialisty.

Veškeré akce školy jsou plánovány a organizovány na základě harmonogramu činností pro daný školní rok. Pravidelně je tato činnost vyhodnocována. Každoročně jsou koordinovány plány výchovného poradce, školního metodika prevence s ostatními pravidelnými akcemi školy.

Základní strategií je budování příjemného a důvěry plného klimatu školy.

Dlouhodobě vytváříme prostředí školy, které odráží snahy o vzájemnou spolupráci, respektování jiných, o budování kvalitních vztahů mezi učiteli a žáky. Díky dlouhodobé zkušenosti pedagogického sboru, vzájemné spolupráci mezi učiteli a profesionálního přístupu k výchovně vzdělávacímu procesu s přidanou hodnotou vlastní iniciativy je klima školy spíše rodinného typu. To daleko lépe umožňuje společně s žáky vyžadovat dodržování pravidel slušného chování, budovat dobrou pověst školy a předcházet tím také negativnímu chování žáků. Předpoklad uplatnění výchovných strategií je založen na plánované a vzájemně propojené činnosti preventisty, výchovného poradce a koordinátora akcí školy.

Ve vzdělávacích strategiích budeme využívat specifické výukové programy se zaměřením na děti se zdravotním postižením. Rozvoj individuality žáka bude zaměřen na rozvoj dovedností a praktických schopností užitečných pro další zařazení do života společnosti. Jsme také připraveni individuálním přístupem řešit otázku vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním s ohledem na jejich časté obtíže v oblasti sociální komunikace, a také obtíže ve zvládnutí komunikace v českém jazyce. Na podporu řešení této problematiky je zaměřena plánovaná činnost jak výchovného poradce, tak i školního metodika prevence. Ke kvalitnímu zajištění péče o výše uvedené žáky budou v případě potřeby doplněny kompenzační a reedukační pomůcky.

Žáky vedeme ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti. Učíme je, že trvalých vědomostí lze nabývat hlavně na základě vlastní činnosti. Činnostní učení je založené na metodě objevování, manipulaci s pomůckami a vlastní činnosti. Učivo se procvičuje na konkrétních příkladech a situacích, které přináší každodenní život kolem nás. V průběhu vzdělávacího procesu je žák veden k sebekontrolě, sebehodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu. Další důležitou metodou učení je individualizace, tzn. dát každému žákovi možnost, aby daný úkol nebo problém řešil vlastním způsobem na základě svých zkušeností a dovedností. Žáka tím vedeme k přemýšlení o své práci, k jejímu srovnávání s prací spolužáků, k uvědomění si dalších možností řešení. Tato činnost přispívá značnou mírou k rozumovému vývoji žáka.

K základním pracovním metodám patří metody aktivizující, zejména metoda situační, problémová a projektová, metody názorně demonstrační, metody slovní, zejména dialogické, metody samostatné práce, metody výzkumné, tvořivá práce s učebnicemi, pracovními sešity a didaktickými pomůckami a hrami. Zaměřujeme se na využívání mezipředmětových vztahů. To znamená, že učíme žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě. Mezipředmětové vztahy se projevují ve všech činnostech školy a jejich uplatnění zůstává nakonec na promyšlené pedagogické činnosti každého z učitelů. Při osvojování nového učiva dbáme vždy na to, aby nové učivo vycházelo z učiva předešlého, aby byly nové představy zařazovány do okruhu představ starších. Rozvoj inteligence žáka je podporován tím, že je žákovi umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy. Žák své činnosti provádí samostatně. Vedeme ho přitom k samostatnému pozorování, srovnávání, rozboru pozorovaného jevu, k vlastnímu uvažování, kladení otázek, ke komunikaci. Činnosti organizujeme tak, aby žáci byli často v situacích, které vyžadují, aby o práci přemýšleli. Pracovní postup k dosažení určitého učebního cíle se řídí nejen povahou probíraného učiva, ale též charakterem vývojového období žáků.

Při tvorbě ŠVP jsme vycházeli z RVP pro obor vzdělání základní škola speciální a z konkrétních podmínek naší školy.

1. Při vzdělávání žáků je pro nás důležité zaměření na individualitu žáka, na jeho postupné nasměrování k budoucímu uplatnění v životě rozvojem především manuálních dovedností a k získání základních vědomostí potřebných pro praktický život.
2. Důraz bude kladen na budování sebevědomí žáka, na jeho individualitu a víru ve vlastní schopnosti a dovednosti. Na umění poradit si v různých životních situacích a to jak v pracovních, tak v sociálních vazbách soukromého života.
3. K tomuto povede snaha učitelů k rozvoji vzájemné komunikace s žákem, podpora jeho rozvoje individuální schopnosti komunikace verbální či neverbální.
4. V oblasti získávání vědomostí tvořit systém informací, ale také dovedností, v základních vzdělávacích oblastech. Upevňovat trvalé pracovní návyky i v oblasti komunikace formou počítačové a komunikační techniky, seznamovat s novými technologiemi v dané oblasti.
5. Budeme podporovat růst sebevědomí žáků vlastní tvořivou činností. Směřovat náplň vzdělávání ve výchovách v rámci jednotlivých vyučovacích hodin k radosti z dokončené práce s důrazem na individuální úspěch. Budeme zapojovat do výsledků práce rodičovskou i ostatní veřejnost prostřednictvím výstav z činnosti žáků v jednotlivých předmětech popř. i přímou účastí rodičovské veřejnosti na projektech školy.
6. Při rozvíjení osobnosti žáka se zaměříme na získávání klíčových kompetencí v rámci všech vyučovacích předmětů vedoucích k tomuto cíli. Využívat získaných poznatků a dovedností k osvojování učiva v různých oblastech vzdělávání a tím podporovat u žáka vědomí důležitosti vzdělání a jeho propojení v různých oblastech života. Poukazovat promyšlenou formou na takový přístup ke vzdělávání.
7. Budeme využívat skupinového vyučování a projektů k poznání týmové práce a rozdělení specifických přístupů při práci v týmu. Chceme naučit žáky nést zodpovědnost za svůj pracovní výkon v rámci činností pracovního týmu. Napomáhat rozvoji vlastní seberealizace žáka s ohledem na jednotlivé členy týmu. Vést je k radosti z činnosti a aktivního tvoření.
8. Podpoříme individuální nadání žáků v různých oblastech.
9. Využijeme nejnovějších poznatků z oblasti didaktiky a metodik potřebných a využitelných pro vzdělávání žáků. Budeme naplňovat didaktické zásady a tvořit školu, která bude laskavou dílnou lidskosti a porozumění mezi učiteli, žáky a rodinou. Chceme využívat hry a dramatické výchovy k rozvoji poznání.
10. Chceme posilovat vědomí správného občana vytvářením příležitostí a situací, které budou zahrnovat podněty ke správnému chování, k sounáležitosti lidí různé barvy pleti, sociokulturní skupiny. Současně povedeme žáky k pochopení tvorby mezigeneračních vztahů.
11. Rozšířením hodin z disponibilní dotace sledujeme rozvoj tvůrčí aktivity žáků s možností využití terapeutických kvalit těchto předmětů s důrazem i na relaxaci.

2.1. Charakteristika žáků

Školu navštěvují žáci z **Bojkovic** a spádových oblastí regionu. Ke vzdělávání jsou přijímány i děti ze vzdálenějších míst. Žáci se středně těžkým mentálním postižením se vzdělávají dle ŠVP vycházejícího z RVP ZŠS Díl I – vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením. Pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je určen ŠVP vycházející z RVP ZŠS Díl II – vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami. Základní škola speciální poskytuje vzdělání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávací program je určen žákům se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami, žáky s poruchou autistického spektra. Toto rozpětí též zahrnuje žáky s narušenou komunikační schopností rozličné závažnosti, různým stupněm zrakového, sluchového a tělesného postižení, včetně imobilních. U některých žáků jsou k základnímu postižení přidruženy problémy s chováním nebo poruchy chování různé intenzity. Časté je také zdravotní oslabení respiračního, kardiovaskulárního, endokrinologického a metabolického systému i nervových a neuropsychických funkcí. Přijímání žáků probíhá prostřednictvím správního řízení. V souladu se zákonnými normami výlučně na doporučení školského poradenského zařízení a na základě písemného souhlasu zákonných zástupců. Po přijetí, jsou zákonní zástupci nových žáků informováni vedením školy o individuálním setkání s třídním učitelem, jehož smyslem je vytvořit dítěti ideální podmínky pro přechod do školního prostředí a eliminovat tak stresovou zátěž. Dalším důležitým aspektem schůzky je osobní komunikace, při které dochází ke vzájemnému předávání nejdůležitějších a stěžejních informací mezi pedagogy a rodiči. Zákonní zástupci jsou nejen seznámeni s prostředím školy, třídním učitelem, asistentem pedagoga, vzdělávacím programem, základní organizací třídy, ale také školními pomůckami, které žák bude ke vzdělávání v 1. ročníku potřebovat. Základní kostru sdělení tvoří otázky vstupního dotazníku, který zákonní zástupci vyplní. Veškeré poznatky získané o žákovi nám umožní zajistit co možná nejplynulejší a nejhladší návaznost a přechod žáka z jeho původního prostředí do školy. Velkou měrou také přispějí ke snížení vzniku možných komplikací v adaptačním období. Pedagog rovněž zákonným zástupcům doporučí, jak mohou s dítětem do zahájení školní docházky pracovat v domácím prostředí.

2.2. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor naší školy představuje tým odborníků s různým pracovním zařazením. Počínaje ředitelkou školy a zástupkyní ředitelky, jsou jeho součástí speciální pedagogové, asistenti pedagoga a vychovatelky. Někteří z pedagogických pracovníků navíc plní funkci výchovného poradce, školního metodika prevence a koordinátora ŠVP. Pedagogický sbor je částečně genderově vyvážený.

Naopak z hlediska pedagogické praxe má sbor zastoupení jak zkušených pedagogů, tak pracovníků středního a mladšího věku. Počet pedagogických pracovníků pro aktuální školní rok se může měnit, tedy narůstat či klesat, a to zejména v závislosti na aktuálním počtu žáků ve škole a na stupni i rozsahu jejich postižení. V jednotlivých třídách základní školy speciální souběžně pracuje speciální pedagog a asistent pedagoga.

Náš pedagogický sbor je vzájemně provázanou skupinou, která aktivně a cíleně usiluje o týmovou spolupráci, otevřenou komunikaci a zdravé pracovní i mezilidské vztahy. Podporuje tak žádoucí vnitřní klima, které utváří školu v přirozené, příjemné a inspirativní prostředí, v němž se cítí dobře nejenom žáci, ale i zaměstnanci školy. Škola tak staví na vlastním přesvědčení, že dobré školní klima se pozitivně odráží na kvalitě pedagogické práce. Pedagogičtí pracovníci se chovají a jednají profesionálním způsobem, tedy v souladu se společenskými pravidly a

pedagogickými zásadami a taktem. Usilují o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodinou, profesionálně komunikují a spolupracují s odbornou veřejností, zvláště pak se školskými poradenskými zařízeními. Pedagogové splňují odbornou kvalifikaci danou školským zákonem. Průběžně se sebevzdělávají a aktivně přistupují k dalšímu vzdělávání. Svoji kvalifikaci si neustále prohlubují například studiem na vysokých školách s pedagogickým zaměřením nebo v rámci odborných kurzů a seminářů pořádaných akreditovanými institucemi. Vedení školy zprostředkovává i vzdělávání pro celý pedagogický sbor v prostorách školy. Stejně tak podporuje různá interní školení a vzájemné náslechy, kde si pedagogičtí pracovníci předávají své zkušenosti a odborné znalosti navzájem. Cílem je, aby pedagogové byli schopni kvalifikovaně zabezpečit výchovu a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, byli schopni nabídnout alternativní metody a postupy vhodné k zařazení do výuky a pružně reagovat na nové trendy oboru speciální pedagogiky.

3. Charakteristika vzdělávacího programu – základní škola speciální

V souladu se školským zákonem je z RVP pro základní školu speciální vytvořen Školní vzdělávací program pro žáky, kteří jsou vzděláváni v našem zařízení. Tvoří jej Díl I - Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením a Díl II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami. Jsou zpracovány podle stupně mentálního postižení žáků a jsou navzájem plně prostupné.

Kapacita: **12 žáků.**

ŠVP vychází z konkrétních pedagogických zkušeností, z možností naší školy a odpovídá konkrétním potřebám a schopnostem žáků. Poskytujeme vzdělávání žákům s takovou úrovní rozumových schopností, která jim nedovoluje zvládat požadavky obsažené v RVP ZV – minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů, ale umožňuje jim, aby si ve vhodně upravených podmínkách a při odborné speciálně pedagogické péči osvojovali základní vědomosti, dovednosti a návyky – **základy vzdělání**. Je rozčleněn do vzdělávacích oblastí, které jsou koncipovány tak, aby respektovaly sníženou úroveň rozumových schopností žáků a svými konkrétními cíli a vzdělávacím obsahem podporovaly poznávací a komunikační schopnosti, zájmy a potřeby žáků a rozvíjely tak jejich osobnost.

Základní škola speciální je desetiletá a člení se: 1. stupeň, který tvoří 1. až 6. ročník

2. stupeň, který tvoří 7. až 10. ročník

Součástí vzdělávání jsou nejrůznější podpůrná opatření. Jedná se především o využití speciálních metod, postupů, forem a organizace výuky (např. snížení počtu žáků ve třídách, uzpůsobení forem komunikace a zprostředkování informací), kompenzačních pomůcek a speciálních učebnic a didaktických materiálů. Výuka ve třídách probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga společně s asistentem pedagoga. Spojení více ročníků a odlišná věková skladba tříd umožňuje žákům přirozeně spolupracovat a komunikovat s vrstevníky různého věku, podporuje jejich samostatnost, motivuje je k výkonu, ale současně žáky vede k zájmu a pomoci druhým. Ve výchovně vzdělávacím procesu navazujeme na výchovu v rodině, na předškolní vzdělávání a respektujeme individuální odlišnosti žáka z hlediska sociálního, psychického a fyzického vývoje. S ohledem na rozdílnost rozumových schopností žáků, přistupujeme ke každému žákovi individuálně,

respektujeme jeho možnosti a pozitivně hodnotíme každý pokrok a úspěch v jeho rozvoji. Někteří žáci jsou vzděláváni dle individuálního vzdělávacího plánu (IVP) na základě doporučení školského poradenského zařízení. Cílem vzdělávacího programu ZŠS je vybavit žáky základními vědomostmi, dovednostmi a návyky potřebnými k dosažení maximálně možné míry samostatnosti a sociální integrace podle jejich fyzických a mentálních schopností. Většina našich žáků pokračuje ve vzdělávání na střední škole studiem oboru Praktická škola jednoletá či Praktická škola dvouletá. Poté se žáci mohou uplatnit v oblasti sociálních služeb, například na chráněném pracovním místě, v sociálně terapeutických dílnách či denních stacionářích. K naplňování cílů základního vzdělávání na úrovni vyučovacích předmětů slouží vhodně stanovené výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k získání klíčových kompetencí. Důraz klademe zejména na rozvoj kompetencí pracovních, komunikativních a sociálních.

Speciální vzdělávání je zajišťováno:

- v rámci samostatné třídy či skupinové integrace ve třídách základní školy, popř. podle individuálního vzdělávacího plánu či osobního edukačního plánu pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení
- v rámci jiného způsobu plnění povinné školní docházky, který je stanoven zákonem (individuální vzdělávání)

Vyučovací hodina může být rozdělena na více jednotek podle individuálních schopností a potřeb žáků.

O převedení žáka do vzdělávacího programu základní školy speciální rozhoduje ředitel školy na základě doporučení školského poradenského zařízení, pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka.

Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech ve vzdělávacích programech. V případě přeražení do jiného vzdělávacího programu zařadí ředitel školy žáka do ročníku, který odpovídá dosaženým znalostem a dovednostem žáka.

Žák splní povinnou školní docházku uplynutím období školního vyučování ve školním roce, v němž dokončí poslední rok povinné školní docházky.

Stupeň **základy vzdělání** žák získá ukončením vzdělávacího programu pro vzdělávání žáků v základní škole speciální. Dokladem o dosažení základů vzdělání je **vysvědčení** o ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně vzdělání.

Díl I – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

Pojetí a cíle vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením v základní škole speciální

Pojetí vzdělávání

Vzdělávání v základní škole speciální navazuje na výchovu v rodině a na speciální předškolní vzdělávání v mateřské škole, mateřské škole speciální nebo v přípravném stupni základní školy speciální. U žáků se středně těžkým mentálním postižením, těžkým mentálním postižením, více vadami nebo autismem může příprava na vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální trvat jeden až tři školní roky.

Vzdělávání je přizpůsobeno žákům se sníženou úrovní rozumových schopností, s psychickými zvláštnostmi, zejména s nedostatečnou úrovní koncentrace pozornosti a nízkou úrovní rozvoje volných vlastností. Vzhledem k těmto nedostatkům žáci nemohou zvládat požadavky základního vzdělání, ale jsou schopni osvojit si **základy vzdělání** ve vhodně upravených podmínkách a při odborné speciálně pedagogické péči. Žáci si osvojují základní vědomosti a dovednosti, vytvářejí si návyky potřebné k orientaci v okolním světě, k dosažení maximální možné míry samostatnosti a nezávislosti na péči druhých osob a k zapojení do společenského života. Vzdělávací činnosti jsou zaměřeny na rozvíjení rozumových schopností a osvojování přiměřených poznatků, na vypěstování návyků sebeobsluhy, vytváření dovedností používat předměty denní potřeby a vykonávat jednoduché pracovní činnosti. Rozvíjení duševních i tělesných schopností žáků je založené na důsledném respektování jejich individuálních zvláštností.

Učivo je redukováno na osvojení základních vědomostí a dovedností v jednotlivých vzdělávacích oblastech a vzdělávacích oborech, prakticky zaměřených činností a pracovních dovedností s využitím mezipředmětových vztahů ve všech činnostech školy. Mezipředmětové dovednosti nejsou vázány na konkrétní předměty, ale prolínají celým vzdělávacím procesem.

Pro vzdělávání žáků jsou vytvářeny optimální podmínky, které vyžadují především přátelskou atmosféru, klidné a nestresující prostředí poskytující pocit jistoty a bezpečí a umožňující koncentraci na práci. Uspokojováním nejen základních potřeb, ale i potřeb psychických a sociálních je dán předpoklad úspěšného vývoje tak, aby v rámci svých možností žáci dosáhli cílů základního vzdělávání.

Cíle vzdělávání

Cíle základního vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením reprezentují předpokládaný směr vzdělávání, ve kterém usilujeme o utváření a postupné rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Vzhledem k výraznému snížení rozumových schopností a velmi opožděnému psychomotorickému vývoji jsou cíle vzdělávání přizpůsobeny omezeným možnostem žáků.

K dosažení cílů vzdělávání směřuje systém záměrů, konkrétních úkolů, činností, metod, prostředků a aktivit. Naší snahou je dosažení optimálního rozvoje osobnosti žáků a kvality jejich života s přihlédnutím k možnostem daným povahou a stupněm postižení. Tento vzdělávací program je nedílnou součástí

Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením „Škola pro život“. Oba vzdělávací programy jsou vzájemně koordinovány.

Cíle vzdělávání	
Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci	Snažíme se usnadnit verbální popřípadě neverbální dorozumívání žáků s okolím využíváním všech dostupných systémů a forem komunikace – např. počítačů, systémů augmentativní a alternativní komunikace.
Pomáhat žákům, aby poznávali své schopnosti a možnosti a využívali je v osobním i pracovním životě	Umožníme žákům osvojení sebeobslužných činností a základních pracovních dovedností a návyků na takové úrovni, aby je byli schopni využít v občanském životě a při plnění požadavků podporovaného zaměstnání nebo chráněných dílen.
Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je k učení	Vedeme žáky k ustálenému postupu osvojování dovedností a návyků, dbáme na jeho dodržování formou průběžné pozitivní motivace
Podněcovat žáky k myšlení na podkladě názoru a k řešení problémů	Podporou názorného myšlení a úzkého sepětí s realitou vytváříme stereotypy chování pro uplatnění v konkrétních životních situacích.
Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých	Vedeme žáky ke schopnosti reálného pohledu na svou osobu i na osoby ve svém nejbližším okolí, porozumět chování a činnostem druhých, umožňujeme jim zažít uspokojení z výsledků společné práce. Tento vzdělávací program je přílohou Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením „Škola pro život“ Základní škola praktická Bojkovice a se vzájemnou spoluprací žáků počítá a rozvíjí ji.
Připravovat žáky k tomu, aby si uvědomovali svá práva a naplňovali své povinnosti	Rozvíjíme u žáků schopnost vyjádřit své požadavky a potřeby, podporujeme rozvoj jejich samostatnosti.
Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vhodné projevy v chování, jednání, prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, k okolnímu prostředí i k přírodě	Zajišťujeme žákům dostatek příležitostí k získávání zkušeností v činnostech, které je uspokojují a přinášejí jim radost, umožníme jim podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách.
Učit žáky chránit vlastní zdraví i zdraví jiných	Vytváříme a upevňujeme poznatky a dovednosti v péči o zdraví, v oblasti osobního bezpečí a při ochraně před možným sexuálním zneužíváním, vedeme žáky k pozitivnímu myšlení, k osvojení si režimu podporujícího zdraví.
Vést žáky k ohleduplnosti k jiným lidem a učit je žít společně s ostatními lidmi	Poskytujeme dostatek příležitostí k získání zkušeností s jinými lidmi a vedeme je k poznání a toleranci k odlišnostem různých skupin ve společnosti

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj, další uplatnění jedince a jeho maximálně možné zapojení do společnosti. Získané klíčové kompetence umožňují upevňování, využívání a rozvíjení získaných znalostí a dovedností ve známém prostředí a orientaci v nových i nepředvídatelných situacích. Osvojování klíčových kompetencí je dlouhodobý a složitý proces pokračující v průběhu celého života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze proto ještě považovat za konečnou. Získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro další etapy života. Při jejich utváření je důležitá vhodná volba metod a organizačních forem výuky, která musí důsledně respektovat individuální zvláštnosti, možnosti i osobnostní vlastnosti žáků. Snahou ve vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením je vybavit je souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná.

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje veškerý vzdělávací obsah, metody a formy vzdělávání i činnosti, které na naší ve škole probíhají. Respektováním specifických potřeb žáků se středně těžkým mentálním postižením klademe důraz především na klíčové kompetence **kommunikativní, sociální a personální, pracovní.**

Na konci základního vzdělávání by měl žák dosahovat úrovně klíčových kompetencí podle individuálních schopností a v rámci svých možností.

Klíčové kompetence		
Na konci základního vzdělávání by měl žák :		Vzdělávací oblasti
Kompetence komunikativní	- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem - rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností - vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem - chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály - zvládat jednoduchou formu písemné komunikace - vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor - využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky - využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci	Jazyková komunikace Matematika a její aplikace Informační a komunikační technologie Člověk a jeho svět Člověk a společnost Člověk a příroda Umění a kultura Člověk a zdraví Člověk a svět práce
Kompetence k učení	- ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke svému vzdělávání - používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky - dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení - chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků - používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života - ovládat elementární způsoby práce s počítačem - uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích	Jazyková komunikace Matematika a její aplikace Informační a komunikační technologie Člověk a jeho svět Člověk a společnost Člověk a příroda Umění a kultura Člověk a zdraví Člověk a svět práce

Kompetence k řešení problémů	- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem - vnímat problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností - nenechat se při řešení problému odradit nezdarem - vědět, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů - řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností	Jazyková komunikace Matematika a její aplikace Informační a komunikační technologie Člověk a jeho svět Člověk a společnost Člověk a příroda Člověk a zdraví Člověk a svět práce
Kompetence sociální a personální	- mít základní představu o vztazích mezi lidmi - orientovat se v prostředí, ve kterém žije - podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách - uplatňovat základní návyky společenského chování - navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi - uplatňovat základní návyky společenského chování - rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho možnými důsledky - uvědomovat si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby - prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí	Jazyková komunikace Matematika a její aplikace Informační a komunikační technologie Člověk a jeho svět Člověk a společnost Umění a kultura Člověk a zdraví Umění a kultura Člověk a svět práce
Kompetence občanské	- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti - mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů - dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití - chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí - dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob	Jazyková komunikace Informační a komunikační technologie Člověk a jeho svět Člověk a společnost Umění a kultura Člověk a zdraví Člověk a svět práce
Kompetence pracovní	- osvojit si hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností - zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech - pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly - soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění - respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce - přijímat posouzení výsledků své práce	Jazyková komunikace Matematika a její aplikace Informační a komunikační technologie Člověk a jeho svět Člověk a společnost Člověk a příroda Umění a kultura Člověk a zdraví Člověk a svět práce

	- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů	
--	--	--

Průřezová témata

Průřezová témata (platí pro DÍL I) zahrnují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí vzdělávání. Vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují **charakteristiku průřezového tématu**, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu ve vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávací oblasti a **přínos** průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot.

Každý tematický okruh obsahuje nabídku **témat** (činností, námětů). Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou propojeny se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů, ve kterých jsou začleněny a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu. Hlavní důraz je kladem na možnosti a schopnosti dorozumívacích dovedností.

V rámci základního školního vzdělávání jsme vybrali tato průřezová témata: ***Osobnostní a sociální výchova***
Multikulturní výchova
Mediální výchova
Environmentální výchova

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** formuje osobnost žáka v jeho individuálních potřebách, je prakticky zaměřené a má každodenní využití v běžném životě. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Komunikační dovednosti jak v řečové, tak v písemné formě dle možností a schopností žáků vedou k jejich osobnostnímu růstu a soběstačnosti. Proto je zařazena na 2. stupni ve vzdělávací oblasti Jazyková komunikace: vzdělávací předmět Řečová výchova 8. a 9. ročník.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že předmětem výuky se stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah Osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti Jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá zvládání vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti komunikace
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro vzájemnou spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení různých situací (např. konfliktů)

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k akceptaci různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a rizikového chování

Tematické okruhy Osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na: ***osobnostní rozvoj***
sociální rozvoj
mravní rozvoj

Do výuky zařazujeme hlavně ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků. Všechna témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení a modelových situací. Využíváme prvků dramatizace.

OSOBNOSTNÍ ROZVOJ

Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

SOCIÁLNÍ ROZVOJ

Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

MORÁLNÍ ROZVOJ

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Multikulturní výchova** v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, zabezpečuje takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků-příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Zařadili jsme ji na 2. stupeň do vzdělávací oblasti Člověk a společnost : vzdělávací předmět Věcné učení 7. ročník.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám
- ovlivňuje jednání žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- učí žáka vnímat sebe sama jako občana, který se spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu mohou být ovlivněny vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a rodičů apod.

Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Mediální výchova** v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité využít podněty, které přicházejí z okolního světa prostřednictvím médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiu nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými (namnoze nepřiznanými a tedy potenciálně manipulativními) záměry.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úroveň mediální gramotnosti. Především se jedná o schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času. Je zařazena do tzv. výstupových ročníků - 1. stupeň vzdělávací oblast Jazyková komunikace: vzdělávací předmět Řečová výchova 3. ročník a vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie: vzdělávací předmět Informatika 6. ročník, 2. stupeň vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie: vzdělávací předmět Informatika 10. ročník.

V těchto ročnících mají žáci možnost sebereflexe. Propojení se vzdělávací oblastí Jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu. V rámci vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace.

Vnímání mediálních sdělení – hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou

Fungování a vliv médií ve společnosti – vliv médií na každodenní život; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne; vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Umožňuje sledovat vztahy mezi

člověkem a prostředím. Vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků. Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků v přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda zdůrazňuje pochopení základních přírodních zákonitostí a souvislostí, postavení člověka v přírodě.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí.

Ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňuje průřezové téma využívat výpočetní techniku při zjišťování informací o stavu prostředí.

Vzdělávací oblast Umění a kultura poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí.

Propojení tématu se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí. Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje

- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:
 - přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
 - vede k odpovědnosti k ochraně přírody a přírodních zdrojů
 - podněcuje aktivitu, toleranci, a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
 - přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
 - vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví Tematické okruhy průřezového tématu Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí. Vede žáky k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.
 - Ekosystémy – les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské RVP pro obor vzdělání základní škola speciální VÚP Praha 2008 66 aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
 - Základní podmínky života – voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy; energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
 - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam vlivu dopravy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž); průmysl a životní prostředí (vliv průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit) • Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- Poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí, napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí a podněcuje aktivitu, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí. Poskytuje ucelený elementární pohled na okolní přírodu a prostředí a využívá přímého kontaktu jedince s prostředím k propojení rozvoje myšlení a emocionální stránky osobnosti.

4. Učební plán

Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením je rozdělen do devíti **vzdělávacích oblastí**. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory.

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	Vzdělávací předměty
Jazyková komunikace	Čtení, Psaní, Řečová výchova	Čtení, Psaní, Řečová výchova
Matematika a její aplikace	Matematika	Matematika
Informační a komunikační technologie	Informatika a komunikační technologie	Informatika
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka
Člověk a společnost	Člověk a společnost	Vlastivěda
Člověk a příroda	Člověk a příroda	Přírodověda
Umění a kultura	Hudební výchova, Výtvarná výchova	Hudební výchova, Výtvarná výchova
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Zdravotní tělesná výchova	Výchova ke zdraví, Tělesná výchova,
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Pracovní výchova

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou v úvodu vymezeny **Charakteristikou vzdělávací oblasti**, která vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti a charakterizuje vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů dané vzdělávací oblasti. Dále je v této části naznačena **návaznost** mezi vzdělávacím obsahem 1. stupně a 2. stupně základního vzdělávání v základní škole speciální.

Na charakteristiku navazuje **Cílové zaměření vzdělávací oblasti**. Tato část vymezuje, k čemu je žák prostřednictvím vzdělávacího procesu veden, aby postupně dosahoval úrovně klíčových kompetencí podle svých schopností.

Praktické propojení vzdělávacího obsahu s klíčovými kompetencemi je dáno tím, že si škola na základě cílového zaměření vzdělávací oblasti stanovuje ve ŠVP vzdělávací strategii vyučovacích předmětů. Vymezené vzdělávací formy, metody a činnosti vedou ke snaze o dosažení očekávaných výstupů.

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou koncipovány tak, aby respektovaly sníženou úroveň rozumových schopností a individuální zvláštnosti žáků a svými konkrétními cíli a vzdělávacím obsahem podporovaly rozvíjení jejich duševních i tělesných schopností, potřeb a zájmů.

Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů se vzájemně překrývá. Je upraven tak, aby odpovídal mentální úrovni žáků. Tvoří očekávané výstupy a učivo na 1. a 2. stupni. První stupeň je členěn na 1. období (1. – 3. ročník) a 2. období (4. – 6. ročník). Očekávané výstupy jsou stanoveny na konec 3. ročníku (1. období), na konec 6. ročníku (2. období) a na konec 10. ročníku.

Očekávané výstupy mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené a využitelné v běžném životě. Vyjadřují **záměr** pedagogického působení. Učivo není cílem, ale prostředkem k dosažení očekávaných výstupů a tím i k rozvíjení klíčových kompetencí. **Každý žák dosahuje očekávaných výstupů v míře odpovídající jeho individuálním možnostem a schopnostem.** V závěru jsou upřesněny **klíčové kompetence**.

Školní učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	1. stupeň	2. stupeň
		1. – 6. ročník	7. – 10. ročník
		Minimální časová dotace	
Jazyková komunikace	Čtení	16	12
	Psaní	10	7
	Řečová výchova	12	4
Matematika a její aplikace	Matematika	12	12
Informační a komunikační technologie	Informatika	2	4
Člověk a jeho svět	Prvouka	16	-
Člověk a společnost	Vlastivěda	-	8
Člověk a příroda	Přírodověda	-	12
Umění a kultura	Hudební výchova	18	8
	Výtvarná výchova		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	18	12
	Výchova ke zdraví	-	2
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	21	22
Průřezová témata		P	P
Disponibilní časová dotace		10	11
Celková povinná časová dotace		135	114

Disponibilní časová dotace: 1. stupeň

- Jazyková komunikace: Řečová výchova 3. – 6. ročník
- Informační a komunikační technologie: Informatika 6. ročník
- Člověk a jeho svět: Prvouka 1. – 3. ročník
- Člověk a svět práce: Pracovní výchova 4. a 5. ročník

2. stupeň

- Jazyková komunikace: Psaní 10. ročník
- Řečová výchova 8. a 9. ročník
- Informační a komunikační technologie: Informatika 8. – 10. ročník
- Člověk a společnost: Vlastivěda 7. ročník
- Umění a kultura: Výtvarná výchova 7. – 10. ročník

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										Celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Jazyková komunikace	Čtení	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	16/12
	Psaní	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1/1	10/7
	Řečová výchova	2	2	2/1P	2/1	2/1	2/1	1	1/1P	1/1P	1	12/4
Matematika a její aplikace	Počty	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	12/12
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1/1P	1	1/1	1/1	1/1P	2/4
Člověk a jeho svět	Věcné učení	3/1	3/1	2/1	3	3	2	-	-	-	-	16
Člověk a společnost		-	-	-	-	-	-	2/1P	2	2	2	8
Člověk a příroda		-	-	-	-	-	-	3	3	3	3	12
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18/8
	Výtvarná výchova	2	2	2	2	2	2	1/1	1/1	1/1	1/1	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	18/12
	Výchova ke zdraví									1	1	2
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	3	3	3	3/1	4/1	5	5	5	6	6	21/22
Disponibilní časová dotace		1	1	2	2	2	2	2	3	3	3	10/11
Ročníková časová dotace		20	20	22	23	25	25	27	28	30	29	135/114
Celková povinná časová dotace		135						114				249

Průřezová témata (P) : *Mediální výchova*

Osobnostní a sociální výchova

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

1. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 3. ročník

Informační a komunikační technologie: Informatika 6. ročník,

2. stupeň Informační a komunikační technologie: Informatika 10. ročník

2. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 8. a 9. ročník

2. stupeň Člověk a společnost : Vlastivěda 7. ročník

1. a 2.stupeň Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a zdraví,

Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a svět práce

5. Učební osnovy

5.1 JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti :

Vzdělávací oblast **Jazyková komunikace** má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu žáků. Rozvíjí osvojení a používání mluvené i písemné podoby jazyka. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Jazykový rozvoj žáků probíhá paralelně s rozumovým a emocionálním zráním.

Vzdělávací oblast zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení a psaní. Vzhledem k individuálně variabilním schopnostem žáků rozvíjíme a budujeme řeč přiměřeně věku a schopnostem jednotlivých žáků.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech: ***Čtení***

Psaní

Řečová výchova

Jsme z regionu J.A.Komenského a jeho pedagogický odkaz je nám strategií k formování za pomoci hry. Hra staví na vlastní zkušenosti a její účinek je tím hluboký a trvalý, U žáků dochází k prožívání reálných citů, vztahů a postojů, jež vedou k osobnostnímu rozvoji, spolupráci i integraci mezi ostatní nejenom ve školním prostředí.

Je vyučována předměty: **Čtení, Psaní a Řečová výchova**

Cílové zaměření :

Vzdělávání směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelnému vyjadřování ústní i písemnou formou a kultivovanému projevu v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, ke sdělování názorů
- osvojení techniky čtení a psaní
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládání orientace v jednoduchých textech různého zaměření
- získávání zájmu o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text
- zvládání opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktickému využívání získané dovednosti psaní

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Jazyková komunikace	Čtení	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	16/12
	Psaní	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1/1	10/7
	Řečová výchova	2	2	2/1P	2/1	2/1	2/1	1	1/1P	1/1P	1	12/4

Průřezová témata (P) : *Mediální výchova* 1. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 3. ročník
Osobnostní a sociální výchova 2. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 8. a 9. ročník

Disponibilní časová dotace: 1. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 3. – 6. ročník
2. stupeň Jazyková komunikace: Psaní 10. ročník
Řečová výchova 8. a 9. ročník

5.1.1 ČTENÍ

1. stupeň

Učivo	1. -3. ročník	4. -6. ročník
	Očekávané výstupy – 1. období žák by měl	Očekávané výstupy – 2. období žák by měl
- základní orientace na stránce, diferenční cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, čtení obrázků, vyvozování hlásek a písmen, dělení a skládání slov, čtení slabik, slov a jednoduchých vět, tvoření jednoduchých vět, čtení s porozuměním, analyticko-syntetické činnosti, alternativní způsoby čtení - naslouchání – koncentrační cvičení, poslech pohádek, veršů a říkadel	- <i>dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání</i> - <i>číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik</i> - <i>tvořit věty podle obrázků</i> - <i>orientovat se na stránce i řádku</i> - <i>chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem</i>	- <i>zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen</i> - <i>rozlišit stejně znějící slova různého významu</i> - <i>umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek</i> - <i>orientovat se ve větě</i> - <i>číst s porozuměním jednoduché věty</i> - <i>přednášet krátké říkanky a básničky</i>

2.stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
- práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností, tiché čtení s porozuměním; obrázkové knihy, noviny, časopisy, návody s obrázky k použití výrobků a k činnostem - poslech a reprodukce – poslech příběhů, pohádek, říkadel a básniček, reprodukce přečteného, recitace, dramatizace, využití PC - literární druhy – literatura pro děti a mládež - základní literární pojmy – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, pověst, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadlo, film, herec - sociální čtení	- <i>číst všechna tiskací i psací písmena</i> - <i>zvládat čtení krátkého jednoduchého textu</i> - <i>orientovat se ve čteném textu</i> - <i>zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text</i> - <i>přednášet říkanky a básničky</i> - <i>získat pozitivní vztah k literatuře</i> - <i>orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků</i>

5.1.2 PSANÍ

1. stupeň

1. -3. ročník			4. -6. ročník		
Učivo	Očekávané výstupy – 1. období žák by měl		Očekávané výstupy – 2. období žák by měl		
- rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, grafomotoriky a pohybové koordinace; uvolňovací cvičení; alternativní nácvik psaní - směrová orientace; orientace na řádku a na stránce - rozeznávání hlásek a písmen - psaní hůlkového a psacího písma, slabiky, slova i podle nápovědy, opis a přepis, psaní krátkých slovních spojení - základní hygienické návyky při psaní - psaní číslic	- <i>dodržovat správné držení psacího náčiní</i> - <i>vyvodit písmena podle obrázků</i> - <i>odlišovat délku samohlásek</i> - <i>psát velká hůlková písmena</i> - <i>psát a spojovat písmena a tvořit slabiky</i> - <i>zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním</i> - <i>napsat hůlkovým písmem své jméno</i>		- <i>psát písmena, která umí číst</i> - <i>opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova</i> - <i>ovládat psaní hůlkového písma</i> - <i>psát písmena a slabiky podle diktátu</i> - <i>opsat číslice</i>		

2. stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
- psaní psacích písmen - opis a přepis slov – převedení tištěných písmen do psané podoby; přepisování slov, vět a jednoduchých textů, psaní na PC - diktát slov a krátkých vět - úprava psaného textu; psaní adresy a krátké korespondence; psaní pomocí PC - psaní číslic	- <i>dbát na čitelný písemný projev</i> - <i>psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu</i> - <i>opsat slova a jednoduché věty</i> - <i>napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy</i> - <i>přepsat krátký jednoduchý text</i> - <i>podepsat se psacím písmem</i> - <i>napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru</i> - <i>psaní číslic i podle nápovědy</i>

5.1.3 ŘEČOVÁ VÝCHOVA

1. stupeň

Učivo	1. -3. ročník	4. -6. ročník
	Očekávané výstupy – 1. období žák by měl	Očekávané výstupy – 2. období žák by měl
- dechová, hlasová a artikulační cvičení - výslovnost, intonace, rytmičtá - edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu - rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích, alternativní a augmentativní způsoby komunikace - přednes, vyprávění; říkanky, krátké básničky, popisy obrázků - poslech předčítaného textu - reprodukce a dramatizace; říkanky, básničky, jednoduché příběhy	- <i>reprodukovat jednoduché říkanky a básničky</i> - <i>odpovídat na otázky slovem, větou</i> - <i>dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů</i> - <i>popsat jednoduché obrázky</i> - <i>reprodukovat krátký text podle otázek</i>	- <i>reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy</i> - <i>vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek</i> - <i>vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku</i> - <i>popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek</i> - <i>domluvit se v běžných situacích</i> - <i>zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování</i> - <i>dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká</i>

2. stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
- rozšiřování slovní zásoby, základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytmičtva - edukace a reedukace řeči; rozvíjení fonemického sluchu - alternativní způsoby komunikace, reprodukce a dramatizace - základní komunikační pravidla; konverzační cvičení; tvorba otázek a odpovědí - mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta	- <i>dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost</i> - <i>používat věty se správnými gramatickými strukturami</i> - <i>dbát na kulturu mluveného projevu</i> - <i>kommunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace</i> - <i>popsat děje, jevy a osoby na obrázcích</i> - <i>vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity</i> - <i>převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení</i> - <i>dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence komunikativní:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence k učení :

- ovládat základy čtení, psaní a využívat je ke svému vzdělávání
- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů:

- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby

Kompetence personální a sociální :

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách - uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence občanské :

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti

Kompetence pracovní :

- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce

Cizí jazyk – Anglický jazyk jako součást řečové výchovy bude vyučován u žáků, kteří o něj projeví zájem a u kterých je předpoklad, že zvládnou elementární znalosti a formy komunikace založené na odposlouchávání. Důvodem je, že může pomoci žákům překonat jazykovou bariéru. Výuka cizího jazyka přispívá k rozvoji řečových schopností.

5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Matematika a její aplikace** je založena na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulačky. Matematika prolíná celým vzděláváním, učí je dovednostem a praktickým činnostem využitelným v praktickém životě. Důležitou součástí matematického vzdělávání je osvojení dovedností z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa, učí se pečlivosti a přesnosti při měření.

Vzdělávací obsah vzdělávacího obsahu **Matematika a její aplikace** je rozdělen na tematické okruhy: ***Řazení a třídění předmětů***
Číslo a početní operace
Závislosti, vztahy a práce s daty
Základy geometrie

Je vyučována předmětem **MATEMATIKA**.

Cílové zaměření:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- osvojování a chápání matematických postupů, zvládnutí základních matematických dovedností
- rozvíjení paměti a logického myšlení prostřednictvím matematických operací
- používání matematických symbolů
- rozvíjení samostatnosti, vytrvalosti a koncentrace pozornosti
- vytváření prostorové představivosti
- uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě (měření, porovnávání velikostí, manipulace s penězi)
- rozvíjení spolupráce při společném řešení stanovených úkolů
- zdokonalování grafického projevu a základních rýsovacích dovedností

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Matematika a její aplikace	Matematika	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	12/12

5. 2. 1. MATEMATIKA

1. stupeň

Učivo	1. -3. ročník	4. -6. ročník
	Očekávané výstupy – 1. období žák by měl	Očekávané výstupy – 2. období žák by měl
ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ - porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií (stejně – více – méně, hodně – málo, drahý – levný, všichni – nikdo) - používání bankovek - určování počtu, porovnávání čísel, kvantitativní vztahy - manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti (malý – velký, krátký – dlouhý) - číselné řady - orientace na ploše	- <i>orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký,</i> - <i>stejně – více – méně, široký – úzký</i> - <i>orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře – dole</i> - <i>řadit předměty zleva doprava</i> - třídít předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu	- <i>orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší – užší</i> - <i>rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed</i> - <i>orientovat se na ploše</i> - <i>porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků</i> - <i>třídít předměty podle pořadí ve skupinách</i> - <i>přirazovat předměty podle číselné řady</i>
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE - obor přirozených čísel do 100 - zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě, číselná osa, početní operace s nulou - porovnávání čísel, přiřazování čísel k prvkům a naopak - sčítání, odčítání - diktát čísel a jednoduchých příkladů	- <i>číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10</i> - <i>orientovat se v číselné řadě 1 až 10</i> - <i>sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5</i> - <i>znát matematické pojmy + , – , = a umět je zapsat</i> - <i>umět rozklad čísel v oboru do 5</i> - <i>psát číslice 1–5 i podle diktátu</i>	- <i>číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100</i> - <i>umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku</i> - <i>sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku</i> - <i>psát čísla do 100</i>

- jednoduché slovní úlohy z praktického života - seznámení se s kalkulátorem		- <i>zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku</i> - <i>zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu</i> - <i>řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20</i> - <i>umět použít kalkulátor</i>
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - úlohy na orientaci v prostoru a čase - jednotky hmotnosti, délky a času (měření, vážení, práce s hodinami) - peníze (bankovky, mince) - jednoduché tabulky	- <i>používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu</i> - <i>modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek</i> - <i>doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10</i> - <i>uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi</i>	- <i>používat výrazy vpravo – vlevo</i> - <i>rozlišovat pojmy rok, měsíc, den</i> - <i>určit čas s přesností na celé hodiny</i> - <i>znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram</i> - <i>doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20</i> - <i>uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi</i>
ZÁKLADY GEOMETRIE - základní geometrické tvary, čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník - křivé a přímé čáry; přímky - používání pravítka, měření pomocí různých délkových měřidel - porovnávání délky předmětů	- <i>poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)</i> - <i>rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech</i> - <i>porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší</i>	- <i>kreslit křivé a přímé čáry</i> - <i>poznat rozdíl mezi čarou a přímkou</i> - <i>používat pravítko při rýsování přímek</i> - <i>změřit délku předmětu</i>

2. stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE - celá čísla – obor přirozených čísel do 1000, číselná řada, číselná osa - písemné sčítání, odčítání v oboru do 100 - násobení čísel 2, 5, 10 - porovnávání čísel do 1000 (např. na bankovkách) - jednoduché slovní úlohy - práce s kalkulátorem	- <i>psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100</i> - <i>orientovat se na číselné ose</i> - <i>sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru</i> - <i>používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky</i> - <i>umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy</i> - <i>pracovat s kalkulátorem</i>
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - jednotky délky, času, hmotnosti, objemu, praktické využití	- <i>znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu</i> - <i>zvládat početní úkony s penězi</i>

- tabulky - manipulace s penězi - seznámení se digitálním zápisem času	- <i>orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny</i> - <i>doplňovat údaje v jednoduché tabulce</i>
ZÁKLADY GEOMETRIE - rovinné útvary; přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník - prostorové útvary; krychle, koule, válec	- <i>umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami</i> - <i>používat základní geometrické pojmy</i> - <i>znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary</i> - <i>rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit</i> - <i>měřit a porovnávat délku úsečky</i> - <i>poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence k učení :

- ovládat základy počítání a využívat je ke svému vzdělávání
- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů:

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- nenechávat se při řešení problému odradit nezdarem

Kompetence komunikativní:

- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály

Kompetence personální a sociální :

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

Kompetence občanské :

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti

Kompetence pracovní :

- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce

5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie je vyučována v předmětu **Informatika** od 5. ročníku.

Žáci poznávají základy práce s osobním počítačem a vybraným základním programovým vybavením, zejména textovým editorem, speciálními výukovými a vzdělávacími programy. Dle schopností žáků bude zařazeno i učivo oblasti práce s webovým prohlížečem a s poštovním klientem.

Žáci si prostřednictvím práce s výukovými počítačovými programy postupně osvojují obsluhu počítače na elementární uživatelské úrovni a získané dovednosti využijí v praktickém životě tím, že jim usnadní způsob komunikace a umožní jim i získávání informací.

Cílové zaměření:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k/ke:

- poznávání možností výpočetní techniky, osvojení základních znalostí a dovedností práce s počítačem
- získání základních dovedností v oblasti informační gramotnosti
- rozvíjení myšlení, postřehu a koncentrace pozornosti
- rozvíjení a zdokonalování jemné motoriky
- zapojování více smyslů, k rozvíjení estetického cítění
- využívání potřebných informací
- komunikaci prostřednictvím výpočetní techniky
- získávání povědomí o nevhodném obsahu vyskytujícím se na internetu

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Informační a komunikační technologie	Informatika					1 P	1/1 P	1 P	1/1 P	1/1P	1/1P	2/4

Průřezová témata (P) : *Mediační výchova* 1. stupeň Informační a komunikační technologie: Informatika 6. ročník

2. stupeň Informační a komunikační technologie: Informatika 10. ročník

Enviromentální výchova 1. stupeň Informační a komunikační technologie: Informatika 5., 6. ročník

2. stupeň Informační a komunikační technologie: Informatika 7. - 10. ročník

Disponibilní časová dotace: 1. stupeň Informační a komunikační technologie: Informatika 6. ročník
2. stupeň Informační a komunikační technologie: Informatika 8. – 10. ročník

5. 3. 1. INFORMATIKA

1. stupeň

5. – 6. ročník

Učivo	Očekávané výstupy – 2. období žák by měl
- monitor, klávesnice, myš - základy obsluhy počítače - software počítače (textový editor, herní a zábavné výukové programy) - zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky	- <i>zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práci s myší</i> - <i>pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu</i> - <i>zvládat psaní známých písmen na klávesnici</i> - <i>dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou</i>

2. stupeň

- základní funkce textového a grafického editoru - přídatná zařízení počítače, jejich účel, použití a obsluha tiskárny - výukové a herní programy - symboly alternativní komunikace na počítači - možnosti vyhledávání informací pomocí internetu - základní způsoby elektronické komunikace; mobilní telefon, e-mail	- <i>zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace</i> - <i>zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy</i> - <i>vyhledávat informace na internetu podle pokynů</i> - <i>dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou</i> - <i>zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS</i>
--	---

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence komunikativní:

- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- zvládat jednoduchou formu písemné komunikace

- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence k učení :

- ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke svému vzdělávání
- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- ovládat elementární způsoby práce s počítačem

Kompetence k řešení problémů:

- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

Kompetence personální a sociální :

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho možnými důsledky
- uvědomovat si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby

Kompetence občanské :

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí

Kompetence pracovní :

- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

5.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** (1. stupeň) rozvíjí vnímání žáků a základní poznatky o okolním světě, životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Žáci se učí správně pojmenovávat předměty, jevy a situace na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností. Nové znalosti a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě. Získané poznatky si postupně osvojují a rozšiřují. Vzdělávací oblast pomáhá žákům získat dovednosti, jak se co nejsamostatněji orientovat v okolním prostředí a jak si počínat při řešení různých životních situací.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do tematických okruhů: *Místo, kde žijeme*

Lidé kolem nás

Lidé a čas

**Rozmanitost přírody
Člověk a jeho zdraví**

Je vyučován v předmětu **Prvouka**.

Vzdělávací oblast je důležitou složkou počátečního vzdělávání a je základem pro výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a Člověk a zdraví na 2. stupni. Proto se také název předmětu nemění a na 2. stupni je integrací vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a příroda.

Cílové zaměření:

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytváření a upevňování hygienických a sebeobslužných návyků
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů
- poznávání svého nejbližšího okolí a formování citového vztahu k místu, kde žáci žijí
- rozvoji myšlení a vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby při pojmenovávání věcí, jevů a dějů
- chápání významu věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- pojmenovávání předmětů, činností, nových poznatků a zkušeností z každodenního života
- utváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě
 - upevňování zásad zdravého životního stylu a ke správnému jednání v situacích ohrožujících jeho zdraví a bezpečnost

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a jeho svět	Prvouka	3/1	3/1	2/1	3 P	3 P	2 P	-	-	-	-	16

Průřezová témata (P) : Enviromentální výchova 1. stupeň Prvouka, 4. – 6. ročník

Disponibilní časová dotace: 1. stupeň Člověk a jeho svět: Prvouka 1. – 3. ročník

5. 4. 1. Prvouka

1. stupeň

Učivo	1. -3. ročník	4. -6. ročník
	Očekávané výstupy – 1. období	Očekávané výstupy – 2. období

	žák by měl	žák by měl
MÍSTO, KDE ŽIJEME - domov a jeho okolí, orientace v okolí bydliště, adresa bydliště, kulturní a historické zajímavosti v nejbližším okolí - škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolí, cesta do školy; bezpečnost, základy dopravní výchovy - obec (město), význačná místa a instituce v obci a jejím okolí - okolní krajina (místní oblast, region), charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích, regionální zvláštnosti	- znát název své obce a adresu bydliště - zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí - poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola) - ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy	- popsat cestu do školy podle otázek - znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště - sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest - dodržovat zásady bezpečnosti při hrách
LIDÉ KOLEM NÁS - rodina a společnost, role členů rodiny, příbuzenské vztahy; mezilidské vztahy; základní pravidla společenského chování; pracovní činnosti - osobní bezpečí, chování v krizových situacích; nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy a jejich prevence; protiprávní jednání a jeho postih (krádež, šikana, zneužívání, týrání) - situace hromadného ohrožení, chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě; důležitá telefonní čísla	- znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy - znát jména spolužáků a svých učitelů - mít osvojené základy společenského chování – umět pozdravit, poprosit, poděkovat - poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti - vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi	- dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády - projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků - pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti - rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých - vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby - reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech
LIDÉ A ČAS - orientace v čase, určování času; roční období; den, týden, měsíce, rok; kalendář - rozvržení denních činností - naše země v dávných dobách; způsob života v pravěku - současnost a minulost v našem životě (rozdíly ve způsobu života); významné historické objekty v regionu a ČR; regionální pověsti; tradiční lidové svátky	- zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer) - znát rozvržení svých denních činností - znát dny v týdnu - rozlišit roční období podle charakteristických znaků	- poznat, kolik je hodin (celé hodiny) - rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra) - znát roční období a měsíce - porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků - seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji
ROZMANITOST PŘÍRODY - příroda v ročních obdobích, znaky ročních období, chování živočichů, péče o zvířata a ptáky - stromy a keře, ovocné, okrasné, listnaté, jehličnaté; ovoce, zelenina; sezónní práce na zahradě a na poli; les - ochrana přírody, chování v přírodě; péče o životní prostředí	- popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - poznat nejběžnější druhy domácích zvířat - pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny - popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřku, vítr) - znát základní zásady pobytu v přírodě	- poznat rozdíly mezi stromy a keři - poznat nejběžnější volně žijící zvířata - rozlišit listnaté a jehličnaté stromy - vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí - znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí

ČLOVĚK A ZDRAVÍ - lidské tělo, části lidského těla - péče o zdraví, zdravá výživa, denní režim; zdravá strava a pitný režim; osobní hygiena; nemoc, sdělení potíží, chování v době nemoci - ošetření drobných poranění - osobní bezpečí; bezpečné chování v silničním provozu; chování při mimořádných událostech - ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním - preventivní chování – zneužívání nebezpečných látek	- <i>dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu</i> - <i>pojmenovat hlavní části lidského těla</i> - <i>dokázat upozornit na své zdravotní potíže</i> - <i>vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a při koupání</i>	- <i>uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy</i> - <i>dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže</i> - <i>vědět, na koho se obrátit o pomoc</i> - <i>zvládnout ošetření drobného poranění</i> - <i>uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce</i> - <i>reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>
---	--	--

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence personální a sociální :

- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

Kompetence k učení :

- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence občanské :

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Kompetence komunikativní:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
- vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor

- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence k řešení problémů:

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností

Kompetence pracovní :

- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce

5.5. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** (2. stupeň) má významnou roli v přípravě žáků na občanský život. Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Utváří a rozvíjí osobnost žáků po stránce mravní, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života a pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích. Zaměřujeme se na formování osobnosti žáků po stránce citové a volní a na rozvíjení kognitivních funkcí tak, aby jejich začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Žáci získávají základní vědomosti o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů.

Je vyučována v předmětu **Vlastivěda**.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a společnost** zahrnuje tematické okruhy: ***Historie našeho národa***

Člověk ve společnosti

Poznatky o společnosti

Péče o občana

Cílové zaměření:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání základních poznatků o minulosti a současnosti naší země
- poznávání postupné změny způsobu života lidí
- poznávání historických a kulturních památek v nejbližším okolí
- zvládání přiměřeně náročných situací běžného života
- osvojení základů společenského chování, soužití s ostatními lidmi a pozitivních mezilidských vztahů

- vyjadřování vlastních myšlenek, postojů a potřeb, nacházení své role ve společnosti
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- rozvíjení respektu ke kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí, skupin a různých společenství
- pochopení práv a povinností občanů, k rozpoznání protiprávního jednání a vědomí jeho důsledků

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a společnost	Vlastivěda	-	-	-	-	-	-	2/1 P	2	2	2	8

Průřezová témata (P) : *Multikulturní výchova* 2. stupeň Člověk a společnost : Vlastivěda 7. ročník

Disponibilní časová dotace: 2. stupeň Člověk a společnost: Vlastivěda 7. ročník

5. 5. 1. VLASTIVĚDA

2. stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
HISTORIE NAŠEHO NÁRODA - pravěk, život v pravěku; první státní útvary na našem území - významné osobnosti našich dějin - světové války, jejich důsledky; vznik samostatné ČR - vznik československého státu, první prezident T. G. Masaryk - vznik České republiky; vstup ČR do EU	- <i>poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí</i> - <i>mít základní poznatky z období počátku českého státu</i> - <i>vědět o význačných osobnostech našich dějin</i> - <i>mít představu o významných historických událostech v naší zemi</i>
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI - obec, region, kraj, zajímavosti a významné osobnosti obce, regionu, kraje; přírodní zajímavá místa, kulturní památky, národní zvyky a obyčeje, regionální pověsti	- <i>mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků</i> - <i>respektovat pravidla společenského soužití</i>

- rodina, škola, funkce a struktura rodiny, odpovědnost rodičů za výchovu dětí; práva a povinnosti žáků, vztahy ve škole - naše vlast, významné události a osobnosti, které proslavily naši vlast; státní svátky - mezilidské vztahy ve společnosti, základní pravidla společenského chování; mezilidská komunikace; úcta k člověku; rovnoprávné postavení žen a mužů; rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin	- <i>uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování</i> - <i>znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům</i> - <i>vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu</i> - <i>tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti</i>
POZNATKY O SPOLEČNOSTI - prezident republiky; státní orgány a instituce; státní občanství; státní symboly - lidská práva, základní lidská práva, práva dítěte a jejich ochrana, rodinné právo; týrané dítě, zneužívané dítě; šikana; diskriminace - člověk a právo, práva a povinnosti občana; policie, soudy; právní dokumenty občana; druhy a postihy protiprávního jednání; trestná činnost mládeže - evropská integrace; postavení ČR v rámci EU	- <i>znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele</i> - <i>být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů</i> - <i>uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání</i> - <i>být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU</i>
PÉČE O OBČANA - vzdělávání v ČR, právo na vzdělání, význam vzdělání, příprava pro profesní uplatnění - pracovní uplatnění, kvalifikace, rekvalifikace; odměna za práci; nezaměstnanost, pracovní úřady; finanční podpora v nezaměstnanosti - peníze a jejich funkce; hospodaření s penězi - zdravotní a sociální péče, systém zdravotní péče; zdravotní a sociální pojištění; sociální zabezpečení; orgány a instituce zdravotní a sociální péče; pomáhající organizace - člověk a volný čas, kultura, sport, volnočasové aktivity, nevhodné využívání volného času; ohrožení sociálně patologickými jevy; nebezpečí drog	- <i>dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu</i> - <i>rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy</i> - <i>vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany</i> - <i>využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací</i> - <i>mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí</i>

5.6. ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** (2. stupeň) navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která přibližuje přírodovědné učivo na 1. stupni počátečního vzdělávání a kooperuje s ostatními vzdělávacími oblastmi. Vzdělávací oblast je vyučována v předmětu **Přírodověda**.

Dává žákům příležitost seznámit se s přírodou jako systémem, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Žáci získávají základní poznatky o přírodních zákonitostech, které mohou uplatnit v praktickém životě. Seznamují se s vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a se závislostí člověka na přírodních zdrojích. Žáci se učí využívat získané základní přírodovědné znalosti k ochraně přírody. Své elementární poznatky získávají hlavně hravou formou. Zahrnuje základní **fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné** poznatky a dovednosti. Charakter výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět procesům probíhajícím v přírodě, vzájemným souvislostem a vztahům mezi nimi, poznávat přírodní podmínky nejen ve svém nejbližším okolí a na území ČR, ale i v Evropě. Vychází z osobních poznání žáků a jejich zkušeností. Je vyučován v rozsahu dle schopností žáků.

Cílové zaměření:

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení schopností vnímat přírodní zákonitosti a získané poznatky využít v praxi
- seznámení s příčinami přírodních jevů
- vnímání vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- podílení se svým chováním na ochraně životního prostředí
- získávání praktických zkušeností s přírodními i umělými látkami a materiály
- získání elementárního povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru
- utváření a využívání dovedností v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a příroda	Přírodověda	-	-	-	-	-	-	3 P	3 P	3 P	3 P	12

Průřezová témata (P) : *Enviromentální výchova* 2. stupeň, Přírodověda 7. – 10. ročník

5. 5. 2. Přírodověda

2. stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
ZÁKLADNÍ POZNATKY Z FYZIKY - základní fyzikální vlastnosti látek - pohyby těles, pohyb a klid těles - jednoduché stroje a jejich užití v praxi - druhy energie; elektrická energie; jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením - přeměny skupenství, tání a tuhnutí; teplota varu kapaliny - zdroje zvuku; ozvěna; hudební nástroje; škodlivost nadměrného hluku - elektrické spotřebiče, dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji - zdroje světla; využití zrcadel; praktické využití optických přístrojů - pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce; měsíční fáze	- <i>poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu</i> - <i>rozeznat zdroje tepla</i> - <i>rozpoznat jednotlivá skupenství</i> - <i>rozeznat zdroje zvuku</i> - <i>vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka</i> - <i>být informován o zdrojích elektrického proudu</i> - <i>rozpoznat zdroje světla</i> - <i>znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji</i> - <i>být seznámen s pohyby planety Země a jejich důsledky – střídání dne a noci, ročních období</i>
ZÁKLADNÍ POZNATKY Z CHEMIE - vlastnosti látek, hustota, rozpustnost - nebezpečné látky a přípravky, značení a užívání běžných chemikálií - zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě - mimořádné události, úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů, ekologické katastrofy - vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky - voda; voda v přírodě; pitná a užitková voda, odpadní vody, čistota vody - vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu; čistota ovzduší, smog - paliva, ropa, uhlí, zemní plyn; příklady využití - bílkoviny; tuky; sacharidy; vitaminy a jejich zdroje; vliv na zdraví člověka - stavební pojiva, cement, vápno, sádra; užití v praxi; bezpečnost při práci - plasty, použití, likvidace - označování a symboly nebezpečných látek - hořlaviny, zásady zacházení; první pomoc při popálení nebo poleptání - léčiva a návykové látky	- <i>rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné</i> - <i>rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní</i> - <i>vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin</i> - <i>vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí – továrny, auta</i> - <i>poznat, podle etikety, chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat</i> - <i>získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách</i>

ZÁKLADNÍ POZNATKY Z PŘÍRODOPISU - stavba, tvar a funkce rostlin, význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) - poznávání běžných druhů a vybraných zástupců rostlin - význam rostlin a jejich ochrana, využití hospodářsky významných rostlin; chráněné rostliny; léčivé rostliny; plody jedovatých rostlin - houby s plodnicemi, jedlé, jedovaté, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami - významní zástupci vybraných skupin živočichů podle životního prostředí (voda, vzduch, země) - rozšíření, význam a ochrana živočichů; hospodářsky významné druhy; kriticky ohrožené druhy - stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla - ochrana přírody a životního prostředí, chráněná území - praktické poznávání přírody	- získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období - vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku - poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby - vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování - znát vybrané zástupce rostlin a živočichů - znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub - znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích - vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují - dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody - vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince
ZÁKLADNÍ POZNATKY ZE ZEMĚPISU - mapa, orientace na mapě podle barev; hranice kraje, republiky, sousední státy - světadíly, moře, oceány, státy EU - kraje, města, doprava - přírodní zajímavosti regionu, zásady ochrany přírody a životního prostředí - místní region, zeměpisná poloha, ohraničení vzhledem k okolním regionům - Česká republika, zeměpisná poloha, členitost - ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, živelní pohromy; chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom	- orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny - najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice - vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy - orientovat se na mapě města podle významných bodů - vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí - vědět o přírodních zvláštностech a kulturních zajímavostech svého regionu - uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě - adekvátně jednat při nebezpečí živelní pohromy a ohrožení života

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence personální a sociální :

- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho možnými důsledky

- uvědomovat si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence k učení :

- ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke svému vzdělávání
- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence občanské :

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Kompetence k řešení problémů:

- vnímat problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechávat se při řešení problému odradit nezdarem
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

Kompetence pracovní :

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsahu podle svých schopností
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Kompetence komunikativní:

- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

5.7. UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků tím, že dává prostor pro uplatnění jejich tvořivých schopností a zprostředkovává jim zážitky prostřednictvím vlastní tvorby a percepce. Naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Ve výuce přibližujeme žákům hudební i výtvarné umění a působíme tak na jejich estetické vnímání.

Vzdělávací oblast má významný rehabilitační a relaxační charakter. Pomáhá k odreagování, ke koncentraci pozornosti, k překonávání únavy. Na žáky působí harmonizující prostředí, ve kterém se snižuje jejich vnitřní napětí, psychická nevyváženost a nesoustředěnost, často i agresivita. Žáci s mentálním postižením mají předpoklady k osvojení hudebních a výtvarných dovedností a mohou v této oblasti dosahovat velice dobrých výsledků často srovnatelných s ostatní populací.

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti napomáhá k rozvíjení smyslového vnímání, vlastní tvořivosti a vnímavosti k sobě samému i okolnímu světu. Vytváří příležitosti pro vzájemnou spolupráci, toleranci a napomáhá utváření postojů a hodnot.

Vzdělávací oblast se realizuje ve vzdělávacích oborech: ***Hudební výchova***

Výtvarná výchova.

Je vyučován ve stejnojmenných předmětech: **Hudební výchova a Výtvarná výchova.**

Ve vzdělávacím oboru **Hudební výchova** vytváříme u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjíme jejich hudebnost, podporujeme schopnosti hudbu emocionálně prožívat. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních a pohybových dovedností. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i přirozený rozvoj řeči žáků.

Hudební výchova se člení na: ***Vokální a instrumentální činnosti***
Poslechové činnosti
Hudebně pohybové činnosti

Ve vzdělávacím oboru **Výtvarná výchova** dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka a k všestrannému prohlubování senzibility žáků. Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci rozvíjíme smyslové vnímání, estetické cítění, tvořivost, schopnost vyjadřovat emoce, představy, pocity a zkušenosti žáků. Výtvarná výchova pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku, ale rozvíjí i mluvní projev.

Naše škola má v této oblasti svá specifika, proto je disponibilní časová dotace věnována i Vv a na 2. stupni posílena v 7. – 10. ročníku o jednu hodinu.

Cílové zaměření:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického cítění a vnímání prostředí
- ke kultivovanému vystupování a získávání sebedůvěry
- poznání, že kultura a umění obohacují život člověka

- poznávání národní kultury, její duchovní hodnoty a k vědomí, že je třeba ji chránit
- seznámení se s kulturou jiných národů a etnik

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18/8
	Výtvarná výchova	2 P	2 P	2 P	2 P	2 P	2 P	1/1P	1/1P	1/1P	1/1P	

Průřezová témata (P) : *Enviromentální výchova* 1. a 2. stupeň *Výtvarná výchova* 1. – 10. ročník

Disponibilní časová dotace: 2. stupeň Umění a kultura: *Výtvarná výchova* 7. – 10. ročník

5.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA

1. stupeň

Učivo	1. -3. ročník	4. -6. ročník
	Očekávané výstupy – 1. období žák by měl	Očekávané výstupy – 2. období žák by měl
<i>VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI</i> - pochopení a interpretace rytmu podle koordinace motorické, zrakové a sluchové - zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu - rytmus a pohyb, hra na tělo - hra na jednoduché nástroje; nástroje Orffova instrumentáře	- <i>zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem</i> - <i>naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat</i> - <i>užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem</i>	- <i>zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem</i> - <i>poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách</i> - <i>rozlišit hudební a nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké – dlouhé, vyšší – nižší</i>

POSLECHOVÉ ČINNOSTI - výška, síla, délka tónu - rozpoznávání tempa a rytmu - zpěvní hlasy - zvuk hudebních nástrojů - melodie a skladby určené dětem	- vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky - soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby	- správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmizaci říkadel - soustředit se na poslech jednoduchých skladeb
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI - pochod podle hudebního doprovodu - pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky - pohybový projev podle hudby – improvizace - hudebně relaxační techniky	- reagovat pohybem na hudbu	- propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry 2. stupeň

2. stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
VOKÁLNÍ ČINNOSTI A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI - upevňování správných pěveckých návyků; zřetelná výslovnost, správné dýchání - lidové i umělé písně - rytmická cvičení a rytmizace říkadel - seznámení s hudebními pojmy, nota, notová osnova, hudební klíč - hudební doprovody; hra na tělo, nástroje Orffova instrumentáře	- využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu - interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně - doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje - soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů - zvládnout základní kroky jednoduchého tance
POSLECHOVÉ ČINNOSTI - rozpoznávání zvuků vybraných hudebních nástrojů - poslech písní a skladeb různých hudebních žánrů a vybraných ukázek našich i zahraničních skladatelů a interpretů - seznámení s významnými hudebními skladateli	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI - improvizovaný pohyb podle hudby - hudebně pohybové hry - základní taneční kroky jednoduchých tanců - relaxační techniky, muzikoterapie	

5.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

1. stupeň

Učivo	1. -3. ročník Očekávané výstupy – 1. období žák by měl	4. -6. ročník Očekávané výstupy – 2. období žák by měl
- rozvíjení grafomotoriky - prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ (pohyb těla v prostoru, manipulace s objekty, malba a kresba, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace) - vnímání a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních i výsledků běžné a umělecké produkce (malba, kresba, ilustrace hračky, objekty, comics) - prezentace výsledků vlastních tvůrčích činností ve třídě i ve škole (pracovní prezentace za pomoci učitele pro spolužáky, prezentace školy v rámci výstav či dalších akcí školy) - netradiční výtvarné techniky	- <i>zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu</i> - <i>rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních</i> - <i>uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech</i>	-<i>uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i> -<i>rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty, a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě</i> -<i>při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie</i> - <i>vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky)</i>

2. stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
- prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, emocí, pocitů, nálad, prožitků, představ a zkušeností (umístění těla a objektů v prostoru, kresba, malba,	- <i>uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby</i>

grafika, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace v ploše i prostoru) - rozlišování, třídění a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních, běžné a umělecké produkce (malba, kresba, objekty, fotografie, animovaný film) - výběr a třídění výsledků vlastních tvůrčích činností pro prezentaci (podle vlastní potřeby, před spolužáky, rodiči, pro prezentaci školy), vnímání, porovnávání vlastních výsledků s výsledky ostatních	- <i>uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastností a vztahy</i> - <i>při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ</i> - <i>hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele</i>
--	--

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence komunikativní:

- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály

Kompetence k učení :

- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života

Kompetence personální a sociální :

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence občanské :

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti

Kompetence pracovní :

- pracovat podle naučeného postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

5.8. ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** rozvíjí vnímání vlastního těla, pohybové dovednosti a psychomotorické schopnosti. Tím se zlepšují sociální dovednosti, adaptabilita a komunikace. Je třeba, aby žáci vnímali a zažívali radost z pohybu, radost z kolektivní hry. Učí se vnímat rozdíl mezi pohybem a klidovým stavem, učí se kázni a soustředění. Učí se chápat co je to zdraví, popř. smysl zdravotní prevence.

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají. Navazuje na počáteční učivo 1. stupně. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování a rozhodování, které vedou k zachování a posílení zdraví. Tím je zajištěno utváření dovedností a návyků pro uplatnění zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny, zdravé výživy, pohybových aktivit apod.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacích předmětech : *Výchova ke zdraví*

Tělesná výchova, do níž je zahrnuta *Zdravotní tělesná výchova*.

Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových schopností a osvojování pohybových dovedností, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, ve zdravotní tělesné výchově. Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jsou v hodinách tělesné výchovy a výchovy ke zdraví preventivně zařazována a využívána u všech žáků nebo jsou využívána pro žáky se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení. Preventivně jsou prvky ZdrTV zařazeny do běžné výuky TV.

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na tematické okruhy: *Činnosti ovlivňující zdraví*

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Činnosti podporující pohybové učení

Cílové zaměření:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání orientace v základních názorech na zdraví a postupnému uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- poznávání a chápání fyziologických, psychických i sociálních změn spojených s dospíváním
- dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých a k osvojování poznatků, jak jim předcházet
- odmítání škodlivých látek neslučitelných se zdravím
- poznávání vlastních pohybových možností a omezení, rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	18/12
	Výchova ke zdraví									1	1	2

Výchova ke zdraví je vyučována v 9. a 10. ročníku.

5.8.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. stupeň

Učivo	1. -3. ročník	4. -6. ročník
	Očekávané výstupy – 1. období žák by měl	Očekávané výstupy – 2. období žák by měl
- ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ - ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ - ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ	- mít kladný postoj k pohybovým aktivitám - zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost - reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti - mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů - dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách	- zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla - podle pokynu uplatňovat v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením - rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností - rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti - zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti - využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích - uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

- význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, délka a intenzita pohybu, spontánní pohybové činnosti a hry
- příprava organismu, příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti; správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- hygiena při TV, osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv
- bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

- pohybové hry, pohybové hry s různým zaměřením a s využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní; motivační, tvořivé a napodobivé hry
- základy gymnastiky, průpravná cvičení; cvičení s náčiním a na vybraném nářadí
- rytmická a kondiční cvičení, vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky
- základy atletiky, průpravné atletické činnosti; varianty chůze; běhy na krátké vzdálenosti, motivovaný vytrvalostní běh (podle schopností žáků); skok do dálky; hod míčkem
- základy sportovních her, průpravné hry; základní manipulace s míčem či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti; hry s upravenými pravidly
- pobyt ve vodním prostředí, hygiena plavání; adaptace na vodní prostředí; hry ve vodě, aquagymnastika, plavání (*podle podmínek školy*)
 - turistika a pobyt v přírodě, chování v přírodě, ochrana přírody, chůze v terénu
 - pobyt v zimní přírodě; hry na sněhu a na ledě; základní techniky pohybu a jízdy na saních, a bobech; bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu
 - další pohybové činnosti a netradiční sporty podle podmínek školy, podle zájmu a možností žáků

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

- organizace při TV, základní organizační činnosti
- komunikace v TV, smluvené povely a signály
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her
- zásady sportovního jednání a chování; fair play

2.stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ - význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity - rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností	- <i>usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností</i> - <i>cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení</i> - <i>využívat základní kompenzační a relaxační techniky</i>

- prevence a korekce svalových dysbalancí, průpravná, kondiční, koordinační, koncentrační a postřehová cvičení, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí	- <i>uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu</i> - <i>znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc</i>
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ - pohybové hry s různým zaměřením, pohybové hry s netradičními pomůckami (např. drátěnky, over ball apod.) - gymnastika, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí - rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem - atletika, starty; běhy na dráze, v terénu (podle schopností a možností žáků), skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem, hod granátem, vrh koulí - sportovní hry s upravenými pravidly - plavání, prvky zdravotního plavání - turistika a pobyt v přírodě, základní poznatky z turistiky, chůze a orientace v terénu; táboření, základní turistické dovednosti, ochrana přírody - základní techniky jízdy na lyžích, na sáňkách a bobech; pobyt v zimní přírodě; bezpečnost pohybu v zimní horské krajině a při pohybových aktivitách na sněhu - další (i netradiční) pohybové činnosti	- <i>zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</i> - <i>snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti</i>
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ - komunikace v TV, smluvené povely, signály, gesta, základy odborné terminologie, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech - historie a současnost sportu, významné sportovní soutěže - pravidla osvojovaných pohybových činností, základní pravidla her	- <i>dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách</i> - <i>sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony</i>

5.8.2 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

2. stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
- vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství - vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny - dětství, puberta, dospívání; tělesné změny - sexuální dospívání, prevence rizikového sexuálního chování; antikoncepce, těhotenství - výživa a zdraví, zásady zdravého stravování; vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; specifické druhy výživy - tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny; otužování; význam pohybu pro zdraví - režim dne - ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy, bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); preventivní a lékařská péče; chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě) - relaxační techniky - civilizační choroby, zdravotní rizika; preventivní a lékařská péče - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek - skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita; šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti - bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole; ochrana zdraví při různých činnostech, ochrana člověka za mimořádných událostí	- <i>vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny</i> - <i>chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím</i> - <i>respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže</i> - <i>znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy</i> - <i>uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc</i> - <i>uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy</i> - <i>zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí</i> - <i>vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychotických látek a poškozováním zdraví</i> - <i>použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci</i> - <i>řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech</i>

5.8.3 ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Zdravotní tělesná výchova je formou povinné tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Využívá činností a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy zdravotního oslabení žáků. Zařazení žáků do ZdrTV se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních charakteristik zdravotního oslabení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení.

Cílem je zmírnění nebo odstranění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.

1.stupeň

Učivo

ČINNOSTI A INFORMACE PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ

- konkrétní zdravotní oslabení, prevence, pohybový režim, vhodné oblečení a obuv pro ZdrTV, zásady správného držení těla, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení

SPECIÁLNÍ CVIČENÍ

- základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení podle typu oslabení, relaxační cvičení – celková a lokální, dechová cvičení – správný dechový stereotyp

- A Oslabení podpůrně pohybového systému

A 1 Poruchy funkce svalových skupin

A 2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení

A 3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany

A 4 Poruchy stavby dolních končetin

Cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů kyčle a svalstva na zadní straně stehů; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžděových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu

- B Oslabení vnitřních orgánů

B 1 Oslabení oběhového a dýchacího systému

B 2 Oslabení endokrinního systému

B 3 Obezita

B 4 Oslabení vnitřních orgánů

Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordináční cvičení

- C Oslabení smyslových a nervových funkcí

C 1 Oslabení zraku

C 2 Oslabení sluchu

C 3 Neuropsychická onemocnění

Cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně

VŠEOBECNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

Očekávané výstupy – 1. období

žák by měl

- *uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a při pracovních činnostech*
- *zaujímat správné základní cvičební polohy*
- *zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením*

Očekávané výstupy – 2. období

žák by měl

- *zvládat základní techniku speciálních cvičení; korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele*

2.stupeň

Učivo

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ

- kladní termíny osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, denní režim z pohledu zdravotního oslabení, soustředění na cvičení, nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení)

SPECIÁLNÍ CVIČENÍ

Soubor speciálních cvičení pro jednotlivé typy zdravotního oslabení, je shodný pro 1. i 2. stupeň, učivo tohoto tématu je uvedeno na 1. stupni a je využitelné i pro 2. stupeň

VŠESTRANNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

Očekávané výstupy

žák by měl

- *mít odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení*
- *zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, snažit se o jejich optimální provedení*

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence k učení :

- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence personální a sociální :

- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence občanské :

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Kompetence komunikativní:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem

Kompetence k řešení problémů:

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- vnímat problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností

Kompetence pracovní :

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých schopností
- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly

5.9. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí ve vzdělávání žáků s mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků a tím přispívá k jejich co **nejsamostatnějšímu** zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností.

Žáci se pod vedením učí pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých. Seznamují se s různými materiály, s funkcí a užíváním vhodných pomůcek a nářadí. Vzdělávací oblast je realizována v průběhu celého vzdělávání od prvního do desátého ročníku.

V 9. a 10. ročníku lze podle schopností žáků zařadit předprofesní přípravu.

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na tematické okruhy: **Sebeobsluha**

Práce s drobným materiálem

Práce montážní a demontážní

Práce v domácnosti

Práce s technickými materiály (zařazeny pouze na 2. stupni)

Je vyučována v předmětu **Pracovní výchova**.

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

V rámci praktických cvičení se žáci seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám. Na 1. stupni jsme ji posílili o disponibilní časovou dotaci ve 4. a 5. ročníku.

Cílové zaměření:

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků
- překonávání obtíží a dokončování pracovních úkolů
- práci v kolektivu a odpovědnosti za své i společné výsledky práce
- osvojení dovedností k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, s vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Minimální časová dotace										celkem
		1. stupeň						2. stupeň				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	3	3	3	3/1	4/1	5	5	5	6	6	21/22

Disponibilní časová dotace: 1. stupeň Člověk a svět práce: Pracovní výchova 4. a 5. ročník

PRACOVNÍ VÝCHOVA

1.stupeň

Učivo	1. -3. ročník Očekávané výstupy – 1. období žák by měl	4. -6. ročník Očekávané výstupy – 2. období žák by měl
SEBEOBSLUHA - základní hygienické návyky, osobní hygiena - svlékání a oblékání oděvu, skládání oděvu, obouvání - běžná údržba oděvu a obuvi, ukládání, čištění - péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí	- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti - zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání - udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí	- pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci - zvládat běžnou údržbu oděvu i obuv - dodržovat zásady účelného oblékání
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM - různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) - pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití - jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce - lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů	- třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev - zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracovat podle slovního návodu	- pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů - využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic - volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - udržovat pořádek na pracovním místě; dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce
PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ - stavebnice, plošné, prostorové; sestavování jednoduchých modelů - práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy - montáž a demontáž jednoduchých předmětů	- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	- provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - pracovat podle slovního návodu, předlohy - spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty - udržovat pořádek na svém pracovním místě; dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce
PĚSTITELSKÉ PRÁCE - základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování; výživa rostlin; osivo - pěstování rostlin na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, jedovaté rostliny, koření, zelenina aj.) - pěstování pokojových rostlin, podmínky pro pěstování	- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích - pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě - používat lehké zahradní náčiní	- znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin - ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny - volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách

- zásady bezpečné práce s rostlinami		- <i>dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě</i>
PRÁCE V DOMÁCNOSTI - základní vybavení kuchyně - potraviny, výběr, nákup a skladování potravin - stolování; jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování - práce s drobným kuchyňským náčiním, bezpečnost při zacházení s kuchyňskými pomůckami - drobné úklidové práce, utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání prachu	- <i>upravit stůl pro jednoduché stolování</i> - <i>připravit jednoduchý pokrm</i> - <i>chovat se vhodně při stolování</i> - <i>orientovat se v základním vybavení kuchyně</i> - <i>zvládat drobné úklidové práce</i>	- <i>dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti</i> - <i>znát základní vybavení kuchyně</i> - <i>připravit jednoduché pohoštění</i> - <i>uplatňovat zásady správné výživy</i> - <i>dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování</i> - <i>zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji</i> - <i>vědět, jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě</i> - <i>udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti</i>

2.stupeň

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl
PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY - práce s různým materiálem podle podmínek a vybavení školy; materiály, vlastnosti, užití v praxi (dřevo, kov, plasty) - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování - jednoduché pracovní operace a postupy - řemesla a tradice - základní dovednosti ručních prací	- <i>rozlišovat různé druhy materiálů</i> - <i>získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech</i> - <i>zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu</i> - <i>orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech</i> - <i>vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky</i> - <i>dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím</i>
PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ - stavebnice – konstrukční, elektrotechnické; sestavování modelů; montáž a demontáž - práce s návodem, předlohou	- <i>sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model</i> - <i>zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi</i> - <i>provádět údržbu jednoduchých předmětů</i> - <i>dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy</i>
PĚSTITELSKÉ PRÁCE - základní podmínky pro pěstování, základní zpracování půdy; výživa rostlin	- <i>volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</i> - <i>pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě</i> - <i>znát hlavní zásady pěstování zeleniny</i> - <i>používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě</i>

- zelenina, osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny, skladování, konzervování - okrasné rostliny, pokojové květiny; pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; využití květin v exteriéru a interiéru; aranžování a jednoduchá vazba květin - ovoce, druhy ovoce, způsob pěstování drobného ovoce, skladování, konzervování - léčivé rostliny, koření, pěstování vybraných rostlin; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin; rostliny jedovaté; alergie - chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se zvířaty	- <i>znát běžné druhy ovoce</i> - <i>seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin</i> - <i>vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty</i> - <i>dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě</i>
PRÁCE V DOMÁCNOSTI - údržba a úklid v domácnosti, úklidové prostředky, postupy; bezpečnost při styku s čisticími prostředky; údržba oděvů a textilií, postupy; prací a čisticí prostředky a zacházení s nimi; elektrické spotřebiče, funkce a užití, ovládání, ochrana a údržba, bezpečnost provozu; nebezpečí úrazu elektrickým proudem - kuchyně, základní vybavení, udržování pořádku a čistoty; bezpečnost a hygiena provozu - potraviny, skupiny potravin; způsoby konzervace - příprava pokrmů, úprava pokrmů za studena; základní způsoby tepelné úpravy; základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů; zásady zdravé výživy - úprava stolu a stolování, jednoduché prostírání; chování u stolu; zdobné prvky a květiny na stole; prostírání při slavnostních příležitostech	- <i>zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti</i> - <i>používat vhodné prostředky při práci v domácnosti</i> - <i>používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče</i> - <i>připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy</i> - <i>dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu</i> - <i>dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence pracovní :

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsahu podle svých schopností
- zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Kompetence k řešení problémů:

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem

- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímat problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechávat se při řešení problému odradit nezdarem
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

Kompetence k učení :

- ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke svému vzdělávání
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- ovládat elementární způsoby práce s počítačem
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence personální a sociální :

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence občanské :

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Kompetence komunikativní:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Součástí výchovně vzdělávacího procesu je **hodnocení žáků**. Hodnocení žáků je činnost, kterou učitel vykonává průběžně ve výuce i mimo její rámec po celý rok. Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládl, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Hodnocení by mělo být pro žáka vždy motivující, je důležité posilovat především vnitřní motivaci, která je podporována žakovým vlastním sebehodnocením. K sebehodnocení jsou žáci vedeni již od nejnižších ročníků při komunikačních cvičeních. Zprvu probíhá hodnocení jednoduchou formou, s rozvojem komunikačních dovedností se rozšiřuje. V průběhu školního roku se soustředíme na individuální pokrok každého žáka.

Výsledky vzdělávání v základní škole speciální se hodnotí **slovně**.

KLASIFIKACE - otevřené slovní hodnocení žáků se středně těžkým mentálním postižením					
Předmět	1	2	3	4	5
Čtení	čte s porozuměním	čte s částečným porozuměním	čte bez porozumění	čte s pomocí	čtení dosud nezvládá
Psaní	píše úhledně	píše čitelně	píše méně čitelně	snaží se psát	psaní dosud nezvládá
Počty	počítá přesně	s drobnými chybami	počítá s pomocí	jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
Informatika	zvládá bez obtíží	učivo zvládá	zvládá s pomocí	zvládá jen s trvalou pomocí	dosud nezvládá
Prvouka	učivu rozumí	učivo zvládá	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
Hudební výchova	zpívá velmi dobře	zpívá	má zájem o hudbu	zájem o hudbu je malý	dosud nemá k hudbě vztah
Výtvarná výchova	je zručný/á a tvořivý/á	je snaživý/á	při práci potřebuje vedení	potřebuje trvalou pomoc	práce se mu dosud nedaří
Tělesná výchova	je obratný/á a zdatný/á	cvičí s nadšením	cvičí	cvičí s pomocí	cvičí s trvalou pomocí
Výchova ke zdraví	učivu rozumí	učivo zvládá	učivo částečně zvládá	učivo zvládá jen s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
Pracovní výchova	je zručný/á, snaživý/á, samostatný/á	je zručný/á, snaživý/á,	při práci potřebuje vedení, ale snaží se	potřebuje pomoc	práce se mu dosud nedaří
Řečová Výchova	NEKLASIFIKUJE SE				

Základní kritéria hodnocení:

- naplňování klíčových kompetencí a zvládnutí očekávaných výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních možností žáka, vždy je nutné přihlížet ke všem případným dalším postižením žáka
- zlepšování úrovně komunikačních dovedností
- schopnost řešit sociální situace
- míra zodpovědnosti, kterou žák pocítuje

Hodnocení žáků s těžkým mentálním postižením a žáků s více vadami

Někteří žáci jsou vzděláváni na základě vlastního individuálního vzdělávacího plánu. Jednotlivé plány vypracovává vyučující žáka na základě doporučení odborných pracovníků z SPC. S IVP učitel seznamuje rodiče.

Hodnocení žáka je prováděno komplexním popisem toho, co žák za dané pololetí školního roku zvládl v jednotlivých předmětech. Důraz je kladen zejména na kladnou stylizaci slovní zprávy.

Cílem **autoevaluace** je posouzení úrovně podmínek, v nichž probíhá vzdělávání a výchova ve škole a nastavení postupů, které napomohou ke zvýšení kvality a efektivity celého procesu.

Podklady pro zpracování vlastního hodnocení

- Školní vzdělávací program
- Třídní knihy
- Záznamy z porad školy
- Hospitační záznamy
- Žákovské testy
- Protokoly a záznamy o kontrolách školy
- Dokumentace školy (provozní, personální)
- Dotazníky, ankety směřující jak k žákům tak k rodičům
- Zprávy o škole v tisku
- Hodnotící zprávy ze strany veřejnosti na aktivity školy
- Hodnocení školy ze strany spolupracujících organizací

Autoevaluaci školy chápeme jako příležitost reagovat na pozitivní ale i negativní ohlasy vzdělávacího a výchovného procesu ze strany pedagogického sboru, rodičovské veřejnosti a nejčastěji ze strany žáků. Autoevaluační proces především v oblasti vzdělávání probíhá denně.

Hlavní autoevaluační činnost je předpokládána v dvouletém cyklu. Tyto výsledky jsou hlavním zdrojem informací , které využijeme ke zdokonalování vzdělávacího a výchovného procesu . Předpokládáme , že evaluační nástroje v jednotlivých sledovaných oblastech se mohou vyvíjet i měnit.

Autoevaluace školy a rozvržení evaluačních činností

Oblast autoevaluace	Cíle a kritéria	Nástroje autoevaluace	Rozvržení evaluace v činnosti školy
Podmínky vzdělávacího procesu	Klima školy	Anketní činnost směrem k žákům a rodičovské veřejnosti a ostatní veřejnosti, pedagogické rady	průběžně plánované a příležitostné akce školy s účastí rodičů, pedagogické rady, rodičovské schůzky
	Řízení školy	Pravidelné porady, pedagogické rady	plánované porady
	Prostorové podmínky	Požadavky pedagog.sboru a dalších pracovníků školy	únor září
	Materiální podmínky	Požadavky pedagog.sboru a dalších pracovníků školy požadavky rodičů požadavky žáků požadavky vyplývající ze zavádění ŠVP	průběžně květen
Vzdělávací program	Kontrola a předávání zkušeností z realizace ŠVP	Běžné porady pedagogické rady hospitační činnost	průběžně plánované porady
Průběh vzdělávání	Podpora pedagogické práce ve vyučovacím procesu	Hospitační činnost Výsledky vyučovacího procesu-žakovské práce	průběžně
	Podpora osobnostního růstu učitelů a jejich praktických dovedností včetně dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	Hospitace , žakovské práce, akce školy	průběžně
Výsledky vzdělávání	Dosahování vzdělávacích cílů	Rozhovor , hospitace , žakovské práce, výsledky žáků v soutěžích	průběžně
	Osobnostní a intersociální způsobilost žáků	Rozhovory, ankety pravidelné měsíční vyhodnocení	každý měsíc
	Výsledky praktických činností , návyky dovednosti	Rozhovory, ankety pravidelné měsíční vyhodnocení, hospitace ohlasy žáků,kteří ukončili na škole vzdělání a přešli do učebních oborů	průběžně
	Testování žáků	Činnosti vedoucí k porovnání úrovně žáků včetně testů	průběžně
Vztah rodičů a školy		Ankety, spolupráce se Školskou radou	

Díl II – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

Pojetí a cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v základní škole speciální

Pojetí vzdělávání

Škola zajišťuje vzdělávací služby všem mentálně a kombinovaně postiženým dětem v povinném školním vzdělávání.

Vlastní obsah vzdělávání žáků s nejtěžšími formami zdravotního postižení je sebeobsluha, hygiena a stravování. Snahou při vzdělávání v přizpůsobených podmínkách a za odborného speciálně pedagogického vedení je, aby si žáci osvojovali elementární vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní získat určitou míru soběstačnosti. Každá osvojená dovednost se projeví ve zlepšení kvality života těchto žáků i jejich nejbližšího okolí. Rozvoj psychiky je úzce spojen s rozvíjením tělesných funkcí, zejména motoriky.

Vzdělávání vyžaduje speciálně upravené podmínky odpovídající potřebám žáků a závažnosti jejich postižení. Jde o otevřený variabilní proces probíhající s využíváním specifických metod, které napomáhají překonávat i komunikační bariéry. Jedná se především o využívání alternativních a augmentativních systémů komunikace. Je doplněno různými formami rehabilitačních a relaxačních činností dle podmínek školy.

Vyučování je individualizované. Vnitřní členění tříd nevychází z věkových charakteristik žáků, ale z úrovně jejich **individuálních schopností a potřeb**, které jsou určující pro obsah vzdělávání. Režim dne je rozdělen na pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry, které odpovídá možnostem zatížení žáků. Pro každého žáka je vypracován individuální vzdělávací plán. Všechna podpůrná opatření směřují k rozvíjení celé osobnosti. Jdou v souladu s návrhy ošetřující lékařů.

K organizačnímu zabezpečení patří i vhodné prostorové a materiální vybavení – třída a místnost pro relaxaci a individuální práci se žákem, vhodný nábytek, kompenzační pomůcky potřebné pro rozvíjení hybností žáků.

Vzdělávací program pro žáky s těžkými formami mentálního postižení je plně prostupný se vzdělávacím programem pro žáky se středně těžkým mentálním postižením a v případě akcelerace vývoje rozumových schopností žáka je možné jeho převedení do vhodnějšího vzdělávacího programu.

Žáci s hlubokým mentálním postižením, kterým bylo stanoveno plnění školní docházky jiným způsobem, jsou někteří vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu sestaveného v souladu s tímto ŠVP. Jednotlivé plány vypracovává vyučující žáka na základě doporučení odborných pracovníků z SPC. S IVP učitel seznamuje rodiče (zákonné zástupce), se kterými po celou dobu také spolupracuje.

Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu u **žáků s kombinovaným postižením** (mentálním postižením a dalším zdravotním postižením – tělesným, zrakovým, sluchovým, těžkými vadami řeči a autismem) je třeba vycházet z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků a uplatňovat při vzdělávání speciálně pedagogické postupy a alternativní metody výuky. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace, sebeobsluhy a dalších dovedností potřebných k úspěšné integraci do společnosti.

Vzdělávání těchto žáků vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, podnětné a vstřícné školní prostředí a využití všech podpůrných opatření. ŠVP je podkladem pro vypracování individuálních vzdělávacích plánů.

Vzdělávací obsah pro tyto žáky je možné přizpůsobit a upravit tak, aby bylo dosahováno souladu mezi vzdělávacími požadavky a jejich skutečnými možnostmi. Do ŠVP se zařazují vyučovací předměty vytvořené podle vzdělávacích potřeb žáků s daným druhem postižení (např. u žáků se sluchovým postižením hudebně dramatická výchova, u žáků se zrakovým postižením hudební nauka, hra na hudební nástroj aj.) a předměty speciálně pedagogické péče. Jde zejména o individuální logopedickou péči, alternativní způsoby komunikace, prostorovou orientaci a samostatný pohyb zrakově postižených, zrakovou stimulaci, práci s optickými pomůckami, zdravotní tělesnou výchovu apod. dle možností školy.

Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb a posuzování možností jednotlivých žáků poskytují, se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců žáka, pomoc školská poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra). .

Pro úspěšné vzdělávání žáků s kombinací postižení je potřebné zabezpečit tyto podmínky:

- uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby žáka
- umožnit při vzdělávání využívání všech podpůrných opatření
- uplatňovat princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- zabezpečit výuku ve všech předmětech včetně předmětů speciálně pedagogické péče pedagogickým pracovníkem s příslušnou kvalifikací
- zohlednit druh, stupeň a míru postižení při hodnocení výsledků vzdělávání
- odstraňovat architektonické bariéry a provádět potřebné změny, případně úpravy školního prostředí
- spolupracovat se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a s odborníky z jiných resortů při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů
- spolupracovat s ostatními školami, které vzdělávají žáky se stejným druhem postižení
- umožnit ve ŠVP – pokud zdravotní postižení žáka objektivně neumožňuje realizaci vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru RVP ZŠS nebo jeho části – nahradit příslušný vzdělávací obsah nebo jeho část příbuzným, případně jiným vzdělávacím obsahem, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem
- upravit a formulovat očekávané výstupy vzdělávacích oborů v jednotlivých obdobích tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné a splnitelné a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva
- uplatňovat alternativní formy komunikace
- umožnit v případě potřeby, v souladu s právními předpisy, působení asistenta pedagoga a osobního asistenta ve třídě nebo studijní skupině
- vytvářet vhodné vzdělávací nabídky a tím podporovat zájmy žáků

Cíle vzdělávání

Ve vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem v základní škole speciální nelze předpokládat dosažení cílů základního vzdělávání.

Zaměříme se na rozvoj elementárních komunikačních dovedností, pohybové samostatnosti, základů sebeobsluhy a maximálně možné soběstačnosti, která je u každého žáka individuální. Velice důležitá je kultivace osobnosti žáků, rozvíjení jejich estetického cítění a zájmů, výtvarných a hudebních schopností a nejjednodušších pracovních dovedností. Pro vzdělávání těchto žáků zajišťujeme atmosféry jistoty a bezpečí jako základu vytváření vztahů.

Budeme usilovat o naplnění těchto **cílů**:

- vést žáky k osvojení základních hygienických návyků a činností týkajících se sebeobsluhy
- rozvíjet pohyblivost žáků a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích k okolí
- vést žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjet žákovu pozornost, vnímavost a poznání

Klíčové kompetence

Utváření klíčových kompetencí tvoří základ dalšího rozvoje žáků a jejich integrace do společnosti. K utváření a rozvíjení kompetencí musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Vzhledem k závažnému poškození kognitivních funkcí u žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je kladen důraz především na klíčové kompetence **komunikativní, sociální a personální, pracovní**.

Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Klíčové kompetence		
Na konci základního vzdělávání by měl žák zvládat:		Vzdělávací oblasti
Kompetence k učení	- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat - pozná a rozlišuje základní piktogramy - pozná tiskací písmena - napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti - používá učební pomůcky	Člověk a komunikace Člověk a jeho svět Umění a kultura Člověk a zdraví Člověk a svět práce
Kompetence k řešení problémů	- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování - chápe a plní jednoduché příkazy - orientuje se v okolním prostředí - orientuje se v časovém režimu dne - překonává pocity strachu	
Kompetence komunikativní	- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace - reaguje na své jméno - reaguje na jednoduché pokyny - vyjadřuje souhlas či nesouhlas - vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky - dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem	
Kompetence sociální a personální	- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla - zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí - rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena) - navazuje kontakty a adekvátně se dorozumívá s okolím - spolupracuje se svými učiteli a spolužáky - chová se zdrženlivě k neznámým osobám	
Kompetence pracovní	- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny - poznává a používá předměty denní potřeby - rozlišuje předměty různé velikosti a tvaru, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje - využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály - podílí se na jednoduchých praktických činnostech	

7. Učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. – 10. ročník
		Počet hodin týdně
		Minimální časová dotace
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	30
	Řečová výchova	20
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	40
Umění a kultura	Hudební výchova	10
	Výtvarná výchova	10
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	20
	Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova	40
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	20
Disponibilní časová dotace		20
Celková povinná týdenní časová dotace		210

Celková povinná časová dotace je tvořena minimální časovou dotací pro vzdělávací oblasti (vzdělávací obory) a disponibilní časovou dotací.

Týdenní časová dotace může být upravena podle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáků (minimální týdenní hodinová dotace pro jednotlivé ročníky se stanovuje na 18 hodin, nesmí být překročena maximální týdenní hodinová dotace stanovená pro jednotlivé ročníky 24 hodin)

Výuka probíhá formou vyučovací bloků, ve kterých je sdruženo více předmětů v poměru, který odpovídá časové dotaci předmětu pro jednotlivé ročníky. Režim dne obsahuje pravidelné střídání výuky a odpočinku či hry. Činnosti probíhají ve skupině a některé jako individuální výuka. Vyučování se nerealizuje pouze ve třídě, ale obsahuje také učení v blízkém okolí (vycházky, nákupy, divadelní představení apod.).

Školní učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Ročník/minimální časová dotace										Celkem
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4/1	4/1	4/1	4/1	4/1	4/1	4/1	40/7
Umění a kultura	Hudební výchova	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	10/10
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	20+40
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	2	2/1	2/1	2/1	20/3
Disponibilní časová dotace		1	1	1	2	2	2	2	3	3	3	20
Celková povinná týdenní časová dotace		20	20	20	21	21	21	21	22	22	22	210

Disponibilní časová dotace: Smyslová výchova 1 hod 4. – 10. ročník
Hudební výchova 1 hod 1. – 10. ročník
Pracovní výchova 1 hod 8. – 10. ročník

8. Učební osnovy

Žákům s nejtěžším mentálním postižením náleží nejvyšší míra podpůrných opatření. Komplexní speciálně pedagogické působení na tělesný a duševní vývoj žáků s respektováním jejich individuálních potřeb vytváří z vyučování otevřený variabilní proces. Z toho vyplývá i jiná organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáků.

Vzdělávací obsah základního vzdělávání žáků s nejtěžšími formami mentálního postižení je rozdělen do **vzdělávacích oblastí**:

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	Vzdělávací předměty
Člověk a komunikace	Rozumová výchova, Řečová výchova	Rozumová výchova, Řečová výchova
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	Smyslová výchova
Umění a kultura	Hudební výchova, Výtvarná výchova	Hudební výchova, Výtvarná výchova
Člověk a zdraví	Pohybová výchova, Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova	Tělesná výchova
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	Pracovní výchova

8.1. ČLOVĚK A KOMUNIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a komunikace** má prvořadé postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace s okolím. Prostředkem vzdělávání není psané slovo a často ani mluvená řeč. Využívají se různé formy augmentativní a alternativní komunikace, které vedou k osvojení dovedností dorozumívání se s okolím a vytváření **pocitu jistoty a bezpečí**, který kontakt se sociálním okolím přináší.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech: **Rozumová výchova**

Řečová výchova

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná. Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci jejich individuálních možností. Realizuje se v předmětu **Rozumová výchova a Řečová výchova**.

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Ročník/ minimální časová dotace										Celkem
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20

8. 1. 1 ROZUMOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vytváří u žáků základní vědomosti prostřednictvím bazální stimulace. Rozumová výchova podporuje u žáků rozvoj vnímání prostřednictvím předkládaných dějů a situací. Prožívanými zkušenostmi získávají žáci nové vědomosti. Naplňují tak přirozenou potřebu vědění a získávání nových poznatků, sebevyjádření a seberealizace. Obor **Rozumová výchova** je vyučován jako samostatný stejnojmenný předmět, prolíná se však všemi vzdělávacími oblastmi a předměty.

Rozumová výchova je vyučována ve všech ročnících 3 hodiny týdně.

Je rozdělen do tematických okruhů: ***Rozvíjení poznávacích schopností***
Rozvíjení logického myšlení a paměti
Rozvíjení grafických schopností

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí u žáků tím, že vede žáka k:

- rozvíjení poznávacích schopností
- zvědavosti a vlastní aktivitě
- uplatnění minulé zkušenosti
- rozvíjení pozitivního vztahu k získávání zkušeností
- rozvoji soustředění a pozornosti při činnostech a komunikaci
- poznávání osob ve svém okolí

- poznávání běžně používaných předmětů
- vytváření a upevňování zásad sociálně přijatelného chování
- rozvíjení rozumových schopností na maximální možnou úroveň
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- osvojení základů orientace
- osvojení grafomotorických cvičení, základy hůlkového písma
- rozvoji matematických představ

S obsahem předmětu se žák seznámí prostřednictvím následujících **metod a forem práce**:

- forma práce frontální, individualizovaná a individuální
- pozorování, experiment, exkurze, vycházka, třídění komponentů, postřehování, počítání
- globální čtení, piktogramy, obrázky, sociální čtení, hra na obchod, poslech reprodukováné řeči

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl:
ROZVÍJENÍ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ - vlastní osoba; znát a používat vlastní jméno, oslovení; části těla a jejich pojmenovávání - sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky; péče o zdraví - rodina, členové rodiny, jména členů rodiny - škola, třída, seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově, školní pomůcky, vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec – dívka), učitelé - prostorová orientace; časová orientace (roční období, části dne) - poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti - třídění a řazení předmětů podle různých kritérií - sociální čtení – poznávání běžně používaných symbolů; sociální počty – poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků - psychomotorické hry	- <i>pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat</i> - <i>reagovat na oslovení jménem, znát své jméno</i> - <i>znát členy své rodiny</i> - <i>poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem</i> - <i>vnímat různé podněty a reagovat na ně</i> - <i>orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor</i> - <i>poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti</i> - <i>vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže</i> - <i>řadit obrázky podle zadaných kritérií</i>
ROZVÍJENÍ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI - manipulační činnosti - základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra - orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období - vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost), zobecňování (jablka, hrušky = ovoce), konkretizace (ovoce = jablko, hruška), abstrakce – barva, počet, negace, příčinné souvislosti	- <i>koncentrovat se na určitou činnost</i> - <i>rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků</i> - <i>zvládnout složení dějových obrázků</i> - <i>orientovat se na stránce, na řádku</i> - <i>číst vybraná písmena a krátká slova</i> - <i>opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku</i>

-návčik četní – globální metoda, sociální četní, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty -porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků -představy počtu, vytváření představ; posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování číslíc	- <i>přiřazovat číslíc počtu prvků</i>
ROZVÍJENÍ GRAFICKÝCH SCHOPNOSTÍ - rozvíjení hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů - uvolňovací cvičení ruky, prstů, manipulační činnosti s předměty - oblouky – horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky - písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen; první písmeno jména, ukázaného předmětu - hůlkové písmo - číslíc	- <i>uchopit a podržet podaný předmět</i> - <i>uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní</i> - <i>nakreslit různé druhy čar</i> - <i>poznat grafickou podobu písmen</i> - <i>napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslíc</i> - <i>poznat základní geometrické tvary</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák:

Kompetence k učení:

- přiřazovat
- třídit
- vybírat na pokyn
- porozumět znakům, pojmům a symbolům

Kompetence k řešení problémů:

- zvládat rituály
- poznat strukturu dne a vyučovací hodiny
- orientovat se v čase
- poznávání znaků a symbolů

Kompetence komunikativní:

- spolupracovat s pedagogem při práci
- pomocí slov, znaků a symbolů vyjádřit svá přání a potřeby

Kompetence sociální a personální:

- za pomoci učitele pracovat ve skupině
- reagovat na přítomnost blízké a cizí osoby

Kompetence pracovní:

- plnit zadané úkoly s pomocí učitele nebo asistenta
- seznamovat se s různými druhy manipulace

8.1.2 ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků. Zahrnuje tematický okruh **Rozvíjení komunikačních dovedností**, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Řečová výchova je jako předmět součástí všech vzdělávacích oblastí a předmětů. Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná a vzdělávání běžně užívanými metodami není možné, jsou určeny **Augmentativní a alternativní komunikační systémy**. Tyto systémy jim napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty (znak do řeči, sociální čtení, usnadňovaná komunikace, bazální stimulace, aj.)

Předmět **Řečová výchova** je vyučován jako samostatný předmět, prolíná se však všemi vzdělávacími oblastmi. Řečová výchova je vyučována ve všech ročnících 2 hodiny týdně.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v předmětu řečová výchova vede k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím že vede žáka:

- k rozvíjení rozumových schopností
- k rozvíjení poznávacích schopností
- k rozvoji komunikačních dovedností verbálních i neverbálních
- k co největší možné samostatnosti

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl:
ROZVÍJENÍ KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ - tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií - oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání - sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacce, napodobování hlasů a zvuků - fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov; spontánní a jednoduché tematické rozhovory - systémy augmentativní a alternativní komunikace - počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace - kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku	 - <i>reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby</i> - <i>snažit se o správné dýchání</i> - <i>vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty</i> - <i>znát své jméno a reagovat na oslovení jménem</i> - <i>znát jména nejbližších osob a spolužáků</i> - <i>umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty</i> - <i>sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem</i> - <i>využívat komunikační počítačové hry</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence k učení:

- porozumění řeči a rozvoj pasivní a aktivní slovní zásoby
- rozvoj paměti
- porozumění jednoduchým znakům a symbolům

Kompetence k řešení problémů:

- používání verbální stránky komunikace
- používání znaků a symbolů k dorozumívání

Kompetence komunikativní:

- vyjadřovat svá přání a potřeby
- vyjadřování souhlasu a nesouhlasu

Kompetence sociální a personální:

- spolupráci s pedagogy
- navázání vztahů mezi spolužáky
- zvládnout ostatní sociální vztahy

Kompetence pracovní:

- spolupráci při cvičeních motoriky mluvidel a mimiky
- napodobování gest

8.2. ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátory a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů. Žáci si osvojují vhodné chování a jednání, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci, tolerovat je, poznávat své nejbližší okolí a utvářet si k němu citový vztah, navzájem si pomáhat a spolupracovat.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět se realizuje vzdělávacím oborem **Smyslová výchova**, která systematicky procvičuje zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmatové vnímání, vizuomotoriku a prostorovou orientaci vždy v konkrétních situacích. Prolíná všemi vzdělávacími obory a vytváří předpoklady pro zvládání jejich vzdělávacích obsahů.

Je vyučován v předmětu **Smyslová výchova** po celou dobu školní docházky v rozsahu 4 hodiny, od 4. ročníku posílen o 1 hod. z disponibilní dotace na snadnější rozvíjení a upevňování schopností.

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů: *Rozvíjení zrakového vnímání*
Rozvíjení sluchového vnímání
Rozvíjení hmatového vnímání
Prostorová a směrová orientace
Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- orientaci v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenovávání základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barev a zvuku
- napodobování předváděných pohybů
- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

S obsahem předmětu se žák seznámí prostřednictvím následujících **metod a forem práce**:

Formy práce:

- individuální
- kolektivní
- frontální
- názorné vyučování
- multisenzorický přístup
- výklad
- pozorování
- vycházky

S používáním prvků těchto metod:

- alternativní a augmentativní komunikace
- prvky programu Montessori pro smyslové vnímání a rozumovou výchovu
- prvky Lyonské školy dr. Marie Šustrové pro nácvik řeči a rozumovou výchovu
- FMT metoda (Funktionsinriktad musikterapi) – řečová výchova, hudební výchova
- PIT metoda pro nácvik čtení a psaní v rozumové výchově
- Feuersteinova metoda pro nácvik pozornosti a soustředění
- Animoterapie – canisterapie, hipoterapie
- Syneregtická reflexní terapie – rehabilitace, zdravotní tělesná výchova

- Baby Signs – rozvoj řeči a komunikace
- Znak do řeči
- Handle terapie – po proškolení – celkové zlepšení funkcí pro vzdělávání
- orofaciální metody
- buko-faciální metody
- prvky terapie pevným objektem
- metody speciálně pedagogické diagnostiky
- muzikoterapie
- arteterapie
- taneční terapie
- VOKS
- Piktogramy
- Facilitovaná komunikace
- rehabilitační metody s velkými a s malými míči
- relaxační metody
- fyzioterapeutické a ošetrovatelské facilitační techniky
- Metody bazální stimulace
- Dramaterapie
- Biblioterapie
- cvičení s prvky jógy
- aromaterapie, aj. dle potřeb žáků a aktuálních možností školy.

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Ročník/minimální časová dotace										Celkem
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4/1	4/1	4/1	4/1	4/1	4/1	4/1	40/7

Disponibilní časová dotace: 1 hod 4. – 10. ročník

8.2.1 SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl:
ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ - vnímání prostoru oběma očima, jedním okem - denní časové úseky podle činností, obrázků nebo piktogramů - cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů - rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi - třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech	- <i>uchopit předměty a manipulovat s nimi</i> - <i>rozlišovat tvary a barvy předmětů</i> - <i>poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti</i> - <i>třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty</i> - <i>poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky</i> - <i>rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu</i> - <i>napodobit předvedené pohyby</i>
ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ - nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků - sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku - cvičení sluchové paměti; napodobování různých zvuků - rozlišování a určování zvuku podle směru, délky a intenzity - rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků apod.) - sluchově motorická cvičení	- <i>reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání</i> - <i>poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky</i> - <i>poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí</i> - <i>poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky</i> - <i>rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků</i>
ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ - sebeobslužné dovednosti - rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů - různých tvarů, velikostí a z různých materiálů - rozlišování fyzikálních vlastností předmětů - třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu	- <i>zvládat základní sebeobslužné dovednosti</i> - <i>poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů</i> - <i>třídit předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru</i> - <i>poznat známé předměty podle hmatu</i> - <i>rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)</i>
PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE - orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, v prostoru - rozlišování pravá – levá - směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace - umísťování předmětů podle pokynů - příroda v ročních obdobích	- <i>vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru</i> - <i>orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí</i> - <i>rozlišovat vpravo – vlevo</i> - <i>rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle</i> - <i>řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu</i> - <i>rozeznat roční období podle základních znaků</i>
ROZVÍJENÍ ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ - rozvoj čichové percepce; dýchání	- <i>rozlišit jednotlivé chutě</i> - <i>poznat předměty čichem podle vůně</i>

- poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy - rozlišování základních chutí - rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů	- <i>rozlišit vůně a pachy</i> - <i>poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky</i>
--	--

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence k učení:

- ☐ rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- ☐ napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- ☐ používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů:

- orientuje se v okolním prostředí
- ☐ chápe a plní jednoduché příkazy

Kompetence komunikativní:

- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas

Kompetence sociální a personální:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- ☐ navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

Kompetence pracovní:

- ☐ poznává a používá předměty denní potřeby
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

8.3. UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků, působí na jejich chování, posiluje jejich sebevědomí, rozvíjí estetické cítění tím, že dává prostor pro uplatnění tvořivých schopností a zprostředkování zážitků prostřednictvím vlastní tvorby a recepce. Má značný rehabilitační a relaxační význam, naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Prostřednictvím výuky je možné přiblížit žákům hudební i výtvarné umění a působit tak na jejich estetické vnímání. Získané dovednosti mohou značně obohatit jejich život.

Vzdělávací oblast se realizuje ve vzdělávacích oborech: **Hudební výchova**

Výtvarná výchova

Vzdělávací obor **Hudební výchova** vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnost hudbu emocionálně prožít. Prostřednictvím hudebních činností dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň se podporuje i rozvoj řečových dovedností. Hudební činnosti pomáhají žákům k odreagování napětí, k překonávání únavy, zlepšování nálady a podílejí se na koncentraci pozornosti.

Ve vzdělávacím oboru **Výtvarná výchova** se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti, dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka, k všestrannému prohlubování senzibility žáka. Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při výtvarných činnostech dochází k rozvíjení tvořivosti při osobitém způsobu vidění světa. Je třeba navozovat takové činnosti, ve kterých budou žáci úspěšní.

Vyučuje se ve stejnojmenných předmětech. Oba v rozsahu 1 hodinu týdně ve všech ročnících. Hudební výchova je z disponibilní dotace posílena týdně o druhou hodinu. V těchto hodinách bude využíváno muzikoterapie k relaxaci i stimulaci žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- napodobování a rozlišování různých nehudebních a hudebních zvuků
- rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- zvládání hry na tělo a jednoduché rytmičné nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

S obsahem předmětu HV se žák seznámí prostřednictvím následujících **metod a forem**:

- poslech reprodukované a živé hudby
- pozorování
- experiment
- návštěva kulturních akcí, koncertů
- vnímání vibrací
- hudebně pohybové hry
- hra na rytmičné hudební nástroje (i melodické)
- práce probíhá formou individuální a skupinovou

S obsahem předmětu VV se žák seznámí prostřednictvím následujících metod a forem:

- přiřazování barev ke kreslenému předmětu
- zabezpečení materiálních předpokladů pro správné držení těla a úchopy
- experiment (různé techniky)
- pozorování
- rozhovor nad prací
- analýza výtvarných činností

- návštěvy výstav výtvarných prací
- forma individuální a skupinové práce
- účast na projektových činnostech

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Ročník/minimální časová dotace										Celkem
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Umění a kultura	Hudební výchova	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	10/10
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10

Disponibilní časová dotace: Hudební výchova 1 hod 1. – 10. ročník

8.3.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl:
- dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení - rytmus – vnímání rytmu, posilování rytmu, samostatná rytmiizace, rytmiizace říkadel, hra na tělo, Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, triangel) - zpěv – jednoduché písně s hudebním doprovodem - poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba - hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení	- <i>zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii</i> - <i>rozlišovat zvuky hudebních nástrojů</i> - <i>zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje</i> - <i>doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje</i> - <i>zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu</i> - <i>soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence k učení:

- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů:

- ☐ řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- ☐ chápe a plní jednoduché příkazy

Kompetence komunikativní:

- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky

Kompetence sociální a personální:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- reaguje na své spolužáky a na své učitele, navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

8.3.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl:
- základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru - uplatnění vlastního těla; manipulace s objekty - kresba různými nástroji; malba na různorodý materiál - prostorová tvorba a modelování (papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmoty) - využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací - vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy - netradiční výtvarné techniky	- <i>zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu</i> - <i>používat na elementární úrovni prostředky a postupy</i> - <i>vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary</i> - <i>vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity</i> - <i>uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**Kompetence k učení:**

- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů:

- ☐ řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- ☐ chápe a plní jednoduché příkazy

Kompetence komunikativní:

- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky

Kompetence sociální a personální:

- ☐ reaguje na své spolužáky a na své učitele
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

Kompetence pracovní:

- □podílí se na jednoduchých praktických činnostech
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály

8.4. ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Učí žáky základním poznatkům, které mohou využívat v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci. Umožňuje jim rozvíjení zdravotních předpokladů pohybových možností. K osvojení potřebných dovedností a návyků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacích oborech: **Pohybová výchova**

Zdravotní tělesná výchova nebo **Rehabilitační tělesná výchova**

Vzdělávací obor **Pohybová výchova** je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, rozvoji řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů.

Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových dovedností, spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení. Vzdělávací obor **Zdravotní tělesná výchova** aktivně rozvíjí hybnost žáků, správné držení těla a zvyšuje tělesnou zdatnost. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifice postižení. Zdravotní tělesná výchova (ZdrTV) je formou tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Využívá činností a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy. Zařazení žáků do ZdrTV se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních specifik postižení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního postižení. Cílem je celkové zlepšení zdravotního stavu žáků.

U žáků s těžkým mentálním postižením, u kterých je vzhledem k závažnosti postižení výrazně omezená hybnost, se zařazuje jako alternativa ke Zdravotní tělesné výchově **Rehabilitační tělesná výchova**. Jejím úkolem je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat k rozvíjení hybnosti žáků s nejtěžším postižením a tím současně rozvíjet i jejich rozumové schopnosti a zmírňovat důsledky mentálního postižení. Výuka je zařazena po konzultaci a pod supervizí odborného lékaře a může ji provádět pracovník se speciální kvalifikací (fyzioterapeut, speciální pedagog se somapedickou kvalifikací s rehabilitačním zaměřením). Zaměření musí odpovídat psychickým možnostem jednotlivých žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifice postižení.

Výuka je naplňována předmětem **Tělesná výchova** v rozsahu 6 hodin v každém ročníku.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Ročník/minimální časová dotace										Celkem
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	20+40

8.4.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl:
POHYBOVÁ VÝCHOVA - pohybové hry a cvičení – motivační a napodobivé hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry - základní manipulace s míčem a drobným náčiním - rytmická cvičení - relaxační cvičení; prvky jógových cvičení - plavání – adaptace na vodní prostředí, hry ve vodě; plavání za pomoci různých pomůcek; základní plavecké dovednosti - turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pohyb v terénu	- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám - zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost - reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti - mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů - rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh - zvládnout uvolnění a zklidnění organismu
ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA - dechová cvičení - zásady správného držení těla; rozvíjení jemné i hrubé motoriky; koordinace pohybů	- uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách - zaujímat správné základní cvičební polohy - zvládat jednoduchá speciální cvičení - zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů

- pohybový režim; pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifice postižení; pohybové hry - uvolňovací cvičení; relaxační cvičení - vnímání pocitů při cvičení - plavání – hry ve vodě, cvičení ve vodě, plavání za pomoci pomůcek	
REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA - rozvíjení hybnosti; polohování, změny polohy; uvolňovací cvičení - stimulace pohybu v prostoru; rozvíjení aktivního pohybu; nácvik chůze s oporou, s dopomocí; samostatný pohyb - rozvíjení motoriky – koordinace pohybů; rovnovážná cvičení; manipulace s drobným náčiním - plavání – adaptace na vodní prostředí, hry ve vodě; plavání za pomoci různých pomůcek - relaxační cvičení; uvolňování spastických částí těla - rehabilitační cvičení; alternativní formy terapie podle možností školy i žáků	- <i>získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám</i> - <i>rozvíjet motoriku a koordinaci poloh</i> - <i>zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost</i> - <i>reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti</i> - <i>snažit se o samostatný pohyb</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence k učení:

- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v okolním prostředí
- překonává pocity strachu

Kompetence komunikativní:

- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas, vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady
- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- ☐ reaguje na své jméno

Kompetence sociální a personální:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena)
- ☐ reaguje na své spolužáky a na své učitele a spolupracuje s nimi
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

Kompetence pracovní:

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny

- poznává a používá předměty denní potřeby
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje

8.5. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Práce je jednou ze stěžejních činností také v základním vzdělávání žáků s nejtěžším mentálním postižením. Zahrnuje pracovní činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Cíleně se zaměřuje na rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy a systematicky je ovlivňuje. Současně dochází i k rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

Vzdělávací oblast je realizována ve vzdělávacím oboru **Pracovní výchova** v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku. Je vyučována ve stejnojmenném předmětu v rozsahu 2 hodiny, který je z disponibilní časové dotace od 8. ročníku posílen o jednu hodinu. Tato slouží k upevňování sebeobsluhy a celkové samostatnosti jedince dle jeho možností.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na tematické okruhy: **Sebeobsluha**

Práce s drobným materiálem

Práce montážní a demontážní

Pěstitecké práce

Práce v domácnosti

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy a na schopnostech jednotlivých žáků. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k :

- získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	Ročník/minimální časová dotace										Celkem
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	2	2/1	2/1	2/1	20/3

Disponibilní časová dotace: 1 hod 8. – 10. ročník

8.5.1 PRACOVNÍ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Učivo	Očekávané výstupy žák by měl:
SEBEOSLUHA (SEBEOSLUŽNÉ ČINNOSTI) - svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání; obouvání, zouvání a šněrování bot; - hygienické návyky; osobní hygiena, spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek - stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování	- <i>zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)</i> - <i>dodržovat klid a čistotu při stravování</i> - <i>umět používat příbor</i> - <i>udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí</i>
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM - vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.); jednoduché pracovní postupy a techniky - pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek - lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik - zpracování vybraných materiálů	- <i>zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami</i> - <i>vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i> - <i>pracovat podle slovního návodu</i> - <i>udržovat pracovní místo v čistotě</i>
PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ - konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky) - stavebnice, různé typy stavebnic plošných, prostorových, konstrukčních - montáž a demontáž; manipulace s jednoduchými předměty	- <i>zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami</i>
PĚSTITELSKÉ PRÁCE	- <i>provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích</i>

- základní podmínky pro pěstování rostlin - pěstování rostlin v bytě i na zahradě, nenáročné rostliny, rostliny v bytě, na zahradě, pěstování ve skleníku - pomůcky a náčiní pro práci na zahradě	- <i>pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny</i> - <i>používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní</i> - <i>dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě</i>
PRÁCE V DOMÁCNOSTI - drobné domácí práce; základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí, praní drobného prádla - stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování - nákup a skladování základních potravin - příprava pokrmů, příprava studených a teplých nápojů, příprava jednoduchých pokrmů - zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti	- <i>provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy</i> - <i>prostřít stůl pro běžné stolování</i> - <i>zvládnout nákup a uložení základních potravin</i> - <i>připravit jednoduchý pokrm podle pokynů</i> - <i>dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti</i>

Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:

Kompetence k učení:

- ☐ rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- ☐ orientuje se v okolním prostředí

Kompetence komunikativní

- ☐ reaguje na jednoduché pokyny
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i nonverbálními prostředky

Kompetence sociální a personální

- ☐ reaguje na své spolužáky a na své učitele
- ☐ navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

Kompetence pracovní

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznává a používá předměty denní potřeby
- ☐ rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- ☐ využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

